

INCLUSIÓ DE L'ALUMNAT A L'ÀREA D'EDUCACIÓ FÍSICA:

Anàlisi d'activitats d'aprenentatge
inclusives en un centre educatiu

Treball de Final de Grau

Soler i Arumí, Arnau

Tutora: Gemma Torres Cladera

4t en el grau d'Educació Primària

Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes

Universitat de Vic

Vic, maig del 2021

AGRAÏMENTS

Primer de tot a la tutora del Treball de Final de Grau, Gemma Torres, pel guiatge, suport i motivació durant aquests mesos de treball.

A tots els i a les participants d'aquest estudi per ajudar-me en tot moment en l'obtenció de dades. Així com, la directora i el docent d'educació física de l'escola per a permetre'm realitzar aquesta investigació en aquest context.

A la meua família i als meus companys de pis pel recolzament constant rebut durant aquest any.

A tots ells, moltes gràcies!

Resum

En aquest estudi s'ha portat a terme una investigació per analitzar quines activitats d'aprenentatge inclusives són presents dins l'àrea d'Educació Física en un centre educatiu concertat de Vic. En aquest cas, només ens centrarem en l'etapa d'Educació Primària, concretament en els cicles mitjà i superior.

Per a poder donar resposta a l'objectiu, primerament s'ha fet una recerca d'informació per tal de tenir coneixement de les idees dels autors envers l'educació inclusiva, aprenentatge cooperatiu i educació física. En aquest cas, s'ha emprat una metodologia d'investigació mixta on es combinen diferents instruments qualitius i quantitius per a extreure'n conclusions: una entrevista al docent de l'assignatura del centre, un qüestionari passat als alumnes de cicle mitjà i superior i una graella d'observació on s'han analitzat diferents sessions en un curs concret (6è). Finalment, s'han relacionat aquests amb la informació que exposen els diferents autors i autores per tal de donar resposta a la pregunta d'investigació.

Paraules clau: Educació Inclusiva, Educació Física, Educació Primària i activitats aprenentatge cooperatiu.

Abstract

This research consists in analysing if different Physical Education learning activities are inclusive in a school located in Vic. In that case, we are going to focus on Primary School, to be more specific students between 8-12 years old.

For achieving this goal, I have done an exhaustive information research to have more knowledge about Physical Education, Inclusive Education and Cooperative Learning. In this research, I have used a mixed methodology where I combined some quantitative and qualitative instruments to draw conclusions such as an interview, a questionnaire, and an observational schedule. Finally, I compared the results with the authors researched about topics in the first part of the project to answer the investigation question.

Key words: Inclusive Education, Physical Education, Primary School and Cooperative Learning activities.

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	6
2. MARC TEÒRIC.....	8
2.1. Educació inclusiva	8
2.1.1. Finalitat i principis de l'educació inclusiva	10
2.1.2. Legislació sobre l'educació inclusiva	12
2.2. Educació física inclusiva	14
2.2.1. Estratègies fonamentals educació física inclusiva	15
2.2.2. Dificultats i barreres d'aprenentatge	17
2.3. Aprenentatge cooperatiu com a estratègia didàctica inclusiva	20
2.3.1. Principis fonamentals de l'aprenentatge cooperatiu	22
2.3.2. Avantatges i limitacions de l'aprenentatge cooperatiu.....	24
2.3.3. Tècniques aprenentatge cooperatiu.....	25
3. JUSTIFICACIÓ I OBJECTIUS	28
4. METODOLOGIA.....	30
4.1. Participants.....	32
4.2. Instruments.....	34
4.3. Disseny i procediment	37
4.4. Anàlisi de les dades.....	41
4.5. Resultats	43
4.5.1. Similituds i diferències entre les observacions i l'entrevista	43
4.5.2. Resultats qüestionaris	48
4.5.3. Comparació dels resultats	53
5. DISCUSSIÓ	55
6. CONCLUSIONS	61
7. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	63
8. ANNEXOS.....	68

8.1.	Plantilla entrevista docent educació física.....	68
8.2.	Entrevista docent educació física.....	70
8.3.	Graella d'observació	73
8.4.	Graella d'observació omplerta	78
8.5.	Aspectes ètics en el desenvolupament del TFG	83

1. INTRODUCCIÓ

A continuació es presenta el Treball de Final de Grau elaborat al quart curs en el grau d'Educació Primària amb menció d'Educació Física. El tema escollit ha estat degut a la importància que té l'educació inclusiva a l'escola per tal que tots els nens i nenes puguin participar en les mateixes activitats, tenint en compte les característiques i necessitats individuals. Així doncs, que tothom gaudeixi de les mateixes oportunitats d'èxit.

Al llarg dels quatre anys d'estudis universitaris hi ha hagut assignatures en què s'han treballat metodologies i estratègies per a poder satisfer la inclusió a l'aula. Tot i això, com que han estat poques i bastant generals, he decidit aprofundir i fer una recerca exhaustiva de l'educació inclusiva a l'àrea d'educació física. D'aquesta manera, tenir coneixement i trobar diferents recursos que em puguin ser de gran utilitat pel futur professional.

L'objectiu principal d'aquest Treball de Final de Grau és analitzar les activitats d'aprenentatge inclusives a l'àrea d'educació física en un centre escolar d'educació primària. Així doncs, trobar resposta a la pregunta de recerca plantejada a l'inici d'aquest estudi: "Quins elements són importants per fomentar la inclusió dels nens i nenes de cicle mitjà i superior d'educació primària a l'àrea d'educació física en un centre escolar concertat de Vic?"

Per a poder portar a terme aquest treball s'ha fet un estudi a un centre educatiu concertat localitzat a la ciutat de Vic. En aquest, m'he centrat en les etapes de cicle mitjà i superior per a poder obtenir resultats. A més, també s'ha fet una entrevista al docent d'educació física de l'escola i finalment una observació de quatre sessions en els cursos de 6è d'aquesta mateixa matèria.

Aquest treball està estructurat en diferents apartats. En primer lloc, s'observa el marc teòric on s'exposa les idees que els autors i autores comenten envers l'educació inclusiva, l'educació física i la metodologia d'aprenentatge cooperatiu. Posteriorment, s'hi observa la justificació del tema escollit i els objectius (tant generals com específics) que es volen aconseguir portant a terme aquest estudi. A continuació, hi ha exposada la metodologia que s'empra on s'indica la mostra de la investigació, els instruments utilitzats, el procediment de les fases que s'han fet i l'anàlisi de dades. Seguidament, es troben els resultats obtinguts i la discussió on es comparen aquests amb la teoria que s'ha recercat en el marc teòric. Finalment, es troben les conclusions que s'han extret i les referències bibliogràfiques utilitzades durant tota la investigació. Per últim, hi ha

l'apartat d'annexos on hi ha exposats tots els documents necessaris per a portar a terme aquesta investigació.

2. MARC TEÒRIC

A continuació hi ha exposat els fonaments teòrics que es consideren essencials per a portar a terme aquest Treball de Fi de Grau. Aquests van relacionats als conceptes d'educació inclusiva i Educació física. Així doncs, primerament es definirà el primer concepte i s'exposaran tots aquells aspectes que són importants i que s'han de tenir en compte. Seguidament, es tractarà sobre l'educació física inclusiva on es poden observar els principis fonamentals i factors que influeixen sobre aquest terme. Finalment, es mencionaran diferents estratègies o metodologies d'ensenyament que es poden utilitzar per a fomentar la inclusió a les sessions d'educació física, concretament em centraré en l'aprenentatge cooperatiu.

2.1. Educació inclusiva

Pujolàs i Lago (2006) defineixen l'escola inclusiva dins el Departament d'Ensenyament (2015) de la següent manera:

“Una escola inclusiva és aquella en la qual poden aprendre junts alumnes diferents, una escola que no exclou ningú, perquè no hi ha diferents categories d'estudiants, només hi ha una sola categoria d'alumnes, sense cap mena d'adjectius, que —evidentment— són diferents. A l'escola inclusiva només hi ha alumnes, a seques, sense adjectius; no hi ha alumnes corrents i alumnes especials, sinó simplement alumnes, cadascú amb les pròpies característiques i necessitats. La diversitat és un fet natural, és la normalitat: el més normal és que siguem diferents (afortunadament)” (p. 8).

Aquesta definició és una primera idea que cal tenir en compte per a poder entendre el concepte d'inclusió. Així mateix, hi ha altres autors que també han volgut definir aquest terme. Stainback (2001) comenta que:

“L'educació inclusiva suposa la implantació de pràctiques que inclouen tothom en tots els aspectes de l'escola i la vida en comunitat. El procés d'implantació segueix unes etapes que procuren fer de cada persona un membre respectat, realitzat i contribuent en el conjunt de la societat, independentment de les seves diferències” (p.18).

En aquest cas, Stainback defineix el concepte inclusió enfocat més a la societat. És a dir, ens dóna a entendre que és un procés en què malgrat que totes les persones siguin diferents, aquestes poden aportar molts aspectes positius a la societat. D'aquesta manera, sentir-se realitzats i integrats en aquesta.

Un cop s'ha observat les dues definicions anteriors, es pot afirmar que l'escola inclusiva és aquella en què tot l'alumnat hi té cabuda independentment de les seves

característiques i necessitats. D'aquesta manera, garantir que tothom gaudeixi de les mateixes oportunitats d'èxit a la vida quotidiana.

Seguint en aquesta línia, la UNESCO (l'Organització de les Nacions Unides per l'Educació, la Ciència i la Cultura), l'any 2009 també va fer èmfasi sobre la inclusió, demanant una flexibilitat de l'aprenentatge durant l'etapa vital de totes les persones per tal que tinguin l'oportunitat d'observar el seu màxim potencial per a la seva dignitat.

Com es pot observar hi ha molts autors, autores i organitzacions de gran prestigi mundial que anys endarrere ja reclamaven el dret d'una educació de qualitat per a tothom. I per tant la idea de fer una societat més equitativa, no és un fet actual, sinó que ja es denunciava anys enrere.

Pujolàs (2007) exposa tres raons a favor de la inclusió:

- *Aprendre junts alumnes diferents és just*: L'educació inclusiva ha de ser oberta a tothom. És a dir, la justícia exigeix que totes les persones tinguin una escolarització independentment de les seves característiques i necessitats. Per la qual cosa, en cap moment cal fer una selecció dels infants, ja que tots i totes han d'estar presents a l'escola del seu entorn més proper.
- *Aprendre junts alumnes diferents és necessari*: L'educació inclusiva aporta aspectes positius per a tots els i les estudiants. Per una banda, la interacció dels i les alumnes amb diversitat funcional amb infants que estant etiquetats com a "normals", fomenta el seu desenvolupament i també l'aprenentatge d'aquests. Per altra banda, tot l'alumnat aprèn a conviure conjuntament, respectant tots els seus companys i companyes d'aula i ajudant-se entre tots i totes. Finalment, l'autor ens comenta que l'educació inclusiva també fomenta una societat sense exclusions, ja que els nens i nenes aprenen a conviure amb tothom a l'aula.
- *Aprendre junts alumnes diferents és possible*: L'educació inclusiva no és fàcil però és possible. El més normal és que a les aules hi hagi alumnes diferents i per tant, s'ha de gestionar la diversitat i intentar que els nens i nenes siguin capaços d'aprendre junts.

Com diu (Hegarty,1994, p.6 citat per Pujolàs 2007): "Un món que disposa dels recursos econòmics i tecnològics que possibiliten la comunicació global instantània,

així com dur persones a l'espai, difícilment pot dir que és impossible educar tots els seus nens”.

2.1.1. Finalitat i principis de l'educació inclusiva

La principal finalitat de la inclusió és evitar la marginació de les persones que viuen a la societat, que per diversos motius no han tingut oportunitats i/o experiències favorables a la vida. Així doncs, es podria afirmar que l'objectiu principal de l'educació inclusiva és suprimir l'exclusió social tenint en compte els factors que la generen: actituds i respostes a la diversitat de raça, classe social, ètnia i habilitat (Vitello i Mithaugh, 1998). D'aquesta manera, propiciar una escola lliure per a tothom on l'aprenentatge impliqui la interacció entre tots i totes les alumnes.

Per altra banda, Ainscow (2006) connecta la idea d'inclusió amb la idea de sostenibilitat. Aquest autor afirma que l'escola és l'encarregada de preparar els nens i les nenes per a créixer respectant l'entorn on viuen. Però a més a més, totes les persones han de tenir el dret que anomena “educació àmplia, suports adequats i assistència a la seva escola local”.

Tal com esmenta el Departament d'Ensenyament de Catalunya (2015), l'educació inclusiva ha de ser seguir uns principis fonamentals (p.9):

- **El reconeixement de la diversitat com un fet universal:** Cada persona és diferent i per tant, quan s'està educant s'han de tenir en compte dos grans aspectes. El primer és reconèixer que la diversitat és un component present a la societat, ja que totes les persones són úniques. La segona és identificar i conèixer les diverses necessitats que té l'alumnat a l'aula per tal de poder-les satisfer en major mesura, ja sigui a partir de recursos materials, d'organització d'aula, entre d'altres.

- **El sistema inclusiu com l'única mirada possible per donar resposta a tots els alumnes:** La inclusió promou la interacció entre alumnat perquè els nens i nenes aprenguin uns dels altres. A més, també implica el treball interactiu entre professionals per tal que es puguin satisfer les necessitats de tots els infants. D'aquesta manera, tothom té cabuda en el sistema educatiu i es vetlla perquè totes les persones que tenen un risc de marginació o exclusió tinguin les mateixes oportunitats d'èxit.

- **La personalització de l'aprenentatge** perquè cada alumne pugui desenvolupar al màxim les seves potencialitats: Ruíz Tarragó, expresident del Consell Escolar de Catalunya (2014) escriu que: “La personalització d'aprenentatge es pot entendre com una estratègia sistèmica per millorar el desenvolupament de competències i assolir les destreses que la societat del coneixement exigeix” (p. 1). Així doncs, permetre que els i les alumnes siguin els protagonistes del procés d'ensenyament-aprenentatge i que aquests siguin conscients de la seva pròpia identitat.
- **L'equitat i igualtat d'oportunitats** com a dret de tots els alumnes a rebre una educació integral i amb expectatives d'èxit: És molt important que els agents que formen part del procés d'aprenentatge de cada infant (família, docents i societat) tinguin expectatives altes sobre aquests. D'aquesta manera, es fomentarà que tothom desenvolupi les competències i habilitats bàsiques per a la vida quotidiana.
- **La participació i la corresponsabilitat** per construir un projecte comú a partir del diàleg, la comunicació i el respecte: La llei d'Educació de Catalunya destaca que totes les persones tenen el dret i el deure de poder gaudir i participar en la vida escolar mitjançant un ambient respectuós i amb una bona convivència. A més, és important que els agents que tenen influència en l'educació de l'alumnat (escola, família, docents) tinguin els mateixos objectius i se sentin part del projecte escolar. Així doncs, treballar conjuntament per a ajudar a cada nen i nena en el seu procés d'aprenentatge.
- **La formació del professorat** per promocionar oportunitats de creixement col·lectiu i per desenvolupar projectes educatius compartits: La llei d'educació de Catalunya remarca que la constant formació del professorat és un dret i un deure que aquests mateixos tenen. Per aquest motiu, és molt important que els docents tinguin la predisposició de seguir aprenent i creixent com a professionals per tal de satisfer les necessitats educatives especials de tot l'alumnat.

Per altra banda, Pujolàs (2015) també fa referència a alguns principis fonamentals que s'han de seguir per a poder atendre a tot l'alumnat:

- **Principi de la inclusió:** L'alumnat amb diversitat funcional ha de participar al màxim possible a les aules ordinàries. Però, per tal que aquest principi es pugui complir ha d'anar acompanyat dels següents.

- **Principi de la normalització:** S'han de tractar de la mateixa manera a tot l'alumnat sense fer favoritismes a ningú (les mateixes normes per a tothom, el mateix tracte,...).
- **Principi de la personalització:** Com s'ha esmentat en el principi anterior, s'ha de tractar a tot l'alumnat de la mateixa manera. Tot i això, s'han de tenir en compte les característiques individuals de cada infant. És a dir, no es pot aplicar el mateix règim per a tothom, ja que hi ha alumnes que no són conscients que allò que estan fent no és correcte.
- **Principi d'igualtats d'oportunitats:** S'han de facilitar els recursos que cada infant necessita segons les seves característiques i necessitats individuals.

Aquests quatre principis són molt importants per tal d'obtenir una educació inclusiva i justa per a tots i totes les alumnes. És per això, que els docents han d'intentar complementar-los en major mesura (Pujolàs, 2015).

2.1.2. Legislació sobre l'educació inclusiva

La Llei d'Educació de Catalunya (LEC) aprovada al Parlament de Catalunya l'any 2009 és la legislació vigent en el nostre país. Aquesta té en compte tots els drets i deures que tenen els i les alumnes del territori per tal de fomentar una educació per a tothom.

Aquesta normativa exposa que els i les alumnes tenen el dret de rebre una educació integral i de qualitat. Aquest fet implica que:

- Els i les alumnes accedeixin a l'educació permanent en terme d'equitat i d'igualtat d'oportunitats.
- Es tingui en compte el ritme d'aprenentatge de cada estudiant i estimuli les seves capacitats per tal que aquest valori l'esforç i el rendiment.
- Es valori objectivament el progrés tan personal com també escolar. A més, que l'alumnat tingui coneixement dels criteris i procediments d'avaluació.
- L'alumnat gaudeixi d'una convivència escolar respectuosa mitjançant el diàleg i la cooperació.
- Els i les alumnes siguin atesos amb pràctiques educatives inclusives. A més, puguin rebre una atenció especial si es troben en una situació de risc.
- Tot l'alumnat ha de gaudir de protecció social en l'àmbit educatiu si és necessari.

Com es pot observar, els drets que tenen els nens i nenes en l'àmbit legal durant l'escolarització obligatòria (educació infantil, educació primària i educació secundària), han de ser els mateixos per a tothom. Per la qual cosa, l'educació inclusiva és un aspecte fonamental per a poder complir la legislació vigent del nostre territori.

També cal destacar que uns quants anys més tard, concretament el 17 d'octubre del 2017, la Generalitat de Catalunya va emetre un Decret envers l'atenció educativa a tot l'alumnat per tal de fomentar un sistema educatiu inclusiu. Així doncs, aquesta resolució té per objectiu incloure a tot l'alumnat en centres ordinaris. D'aquesta manera, només poder sol·licitar l'escolarització d'un infant a un centre d'educació especial, si aquest presenta una discapacitat severa (Departament d'ensenyament, 2017).

2.2. Educació física inclusiva

Ríos (2009) entén l'educació física inclusiva com aquelles pràctiques físiques en què tot l'alumnat participi i interactuï en el mateix espai sense que hi hagi diferències entre els i les participants. Per la qual cosa serà important que es repensi la metodologia i l'organització d'aula tenint en compte el suport pedagògic i social necessari. D'aquesta manera, crear un espai on els nens i nenes se sentin còmodes i aprenguin conjuntament. En aquest cas, la diversitat no és un problema sinó que és un enriquiment per tots els i les estudiants, ja que es comparteix el procés d'aprenentatge amb el grup classe.

Seguint en la mateixa línia, Capllonch, Godall i Lleixà (2007) comenten que l'educació física és una assignatura amb molt potencial per tal que els nens i nenes nous i noves interactuïn amb altres alumnes. Aquest fet es produeix gràcies a la vivencialitat i les activitats col·lectives que es porten a terme durant aquestes hores de classe. També cal tenir en compte, que la cooperació i la solidaritat també genera una dinàmica de classe molt positiva tant per l'alumnat immigrant com també per a l'autòcton. A més, Jowsey (1992), citat per Carbó (p.50), també exposa que el joc és l'espai més natural per tal que els nens i nenes interactuïn entre ells i elles, però també desenvolupin habilitats motrius. Per la qual cosa, és essencial que tots els i les estudiants amb diversitat funcional participi al màxim en les activitats d'educació física amb el grup classe.

Muntaner (2010) exposa que l'educació física inclusiva té dos objectius bàsics i fonamentals:

- Aconseguir l'equitat i qualitat educativa per a tots els alumnes.
- Lluitar contra la segregació i exclusió en l'educació.

Ríos (2003) comenta els principals beneficis que aporta l'assignatura d'educació física a tots els nens i nenes:

- *És imprescindible en l'educació de totes les persones.*
- *Aporta aprenentatges que ajuda a la formació integral de la persona.*
- *Ajuden que els nens i nenes tinguin coneixement del seu cos i de les possibilitats que aquest presenta.*
- *Totes les persones, sense tenir en compte les capacitats físiques, lloc d'origen i sexe tenen el dret d'una bona Educació Física que garanteix:*
 - o *Una base de capacitat física.*
 - o *Un creixement i desenvolupament físic adequat.*
 - o *Observar i entendre la importància d'un estil de vida saludable.*
 - o *L'autoestima en el context d'activitats físiques.*

- *L'oportunitat de desenvolupar-se com un individu útil i responsable a la societat.*
- *Desenvolupar relacions interpersonals.*
- *La possibilitat de resoldre problemes i cooperar amb els companys i companyes.*
- *Interessar-se per les activitats físiques.*

2.2.1. Estratègies fonamentals educació física inclusiva

Segons Ríos (2004, 2005) l'educació física és una àrea que ha d'estar estretament connectada i relacionada amb les altres àrees del coneixement. Aquesta mateixa autora descriu un seguit d'estratègies per tal de potenciar la inclusió a les classes d'educació física per a fomentar la participació de tot l'alumnat:

- *L'educació amb actituds i valors:* El treball de l'educació amb actituds i valors serà essencial a les sessions d'educació física per tal que tots els nens i nenes respectin la diversitat. A més, els i les estudiants podran observar que aquest fet enriqueix a la classe i per tant, a la societat.
- *L'aprenentatge cooperatiu i activitats cooperatives:* Com ja es comentarà posteriorment, l'aprenentatge cooperatiu és una metodologia inclusiva on es maximitza l'aprenentatge dels i les alumnes. Velázquez (2013) exposa que aquest mètode de treball és molt positiu tant per alumnes amb diversitat funcional com per alumnes nouvinguts. En el primer cas, cal destacar que millora el seu autoconcepte i en el segon fomenta la inclusió i que s'aconsegueixi l'èxit escolar.
- *L'ensenyament a multinivells:* Collicott (2000) comenta que l'ensenyament a multinivells permet a l'alumnat seguir la mateixa programació i també assolir objectius individuals. Per la qual cosa, aquests objectius estaran molt pensats i detallats per a cada estudiant tenint en compte les seves necessitats i característiques en tot moment. En aquest cas, s'incentiva l'autonomia dels nens i nenes deixant enrere el mètode tradicional d'ensenyament.
- *L'adaptació de les tasques:* Ruíz Sánchez (1994) comenta que en una aula (ordinària o específica) caldrà tenir en compte els nivells dels seus alumnes per tal de poder adaptar les tasques segons les seves necessitats i/o característiques. És per aquest motiu que aquest mateix autor distingeix tres nivells d'adaptació de tasques:

1. *Detecció de les necessitats.* Primerament serà important avaluar quines són les necessitats dels infants per tal que posteriorment es puguin satisfer.
 2. *Anàlisi de la tasca.* Un cop s'hagin detectat les necessitats dels i les alumnes, caldrà analitzar les característiques d'aquests. Així mateix, també s'haurà d'analitzar la tasca inicial que es vol portar a terme per tal de modificar-la segons les necessitats dels infants.
 3. *Adaptació i seguiment.* En aquest cas, com que ja es té coneixement de les característiques i necessitats dels infants, ja es pot modificar la tasca. La intervenció del docent recau en tres punts: adaptació metodològica, adaptació de l'entorn i el material i adaptació de la tasca.
- *La compensació de les limitacions en situacions competitives.* Durant les sessions d'educació física es creen relacions positives i negatives entre alumnat i per tant, s'ha de tenir en compte com es poden potenciar les positives.
La competitivitat sol ser un element que causa problemes a les aules d'educació física. En aquest cas, hi ha d'haver competició a les aules, ja que és una font d'aprenentatge per a tots els i les alumnes, però cal tenir en compte que les persones amb diversitat funcional tinguin un rol en el joc. D'aquesta manera, sensibilitzar l'alumnat de la diversitat.
 - *Compartir l'esport adaptat a les persones amb discapacitat.* Quan es vulgui realitzar algun esport, serà important que tots els nens i nenes participin en aquest (siguin alumnes o no amb diversitat funcional). També caldrà tenir en compte les necessitats dels i les participants i aquelles activitats que són més aplicables als centres educatius.
 - *L'assessorament i el suport.* Per tal de poder tenir una educació física inclusiva és molt important estar en contacte permanent amb especialistes (d'educació especial, externs,...). A més, cal que els docents es formin constantment per a donar resposta a tot l'alumnat.

2.2.2. Dificultats i barreres d'aprenentatge

Tal com s'ha esmentat anteriorment, l'educació inclusiva implica que tots els nens i nenes comparteixin el mateix espai sense tenir en compte les característiques de l'alumnat. Per tant, s'haurà de reconsiderar l'ensenyament mitjançant el suport necessari i que el docent tingui les expectatives altes envers els seus alumnes. Per a Ríos (2009) són diversos els factors que intervenen i influeixen en la inclusió dels i les estudiants. És per això que aquesta autora els classifica en quatre grans blocs: condicionants infraestructurals, condicionants socials, condicionants d'alumnes que presenten necessitats educatives especials (NEE) i condicionants de la pràctica docent.

- *Condicionants infraestructurals:* Molts docents creuen que els centres educatius no tenen els recursos necessaris per a poder atendre a la diversitat. Així doncs, comenten que no és possible que hi hagi una inclusió a les aules d'educació física. En aquest apartat, també és important destacar que les instal·lacions del centre educatiu i el material que s'utilitzi en totes les sessions han d'estar adaptats per a tots els infants. Encara que actualment la normativa d'accessibilitat obligui als centres escolars que tothom tingui dret a l'accés d'aquests, a les escoles més antigues no s'aplica correctament.
- *Condicionants socials:* El desconeixement i la poca sensibilització de l'alumnat envers les persones amb discapacitat provoca actituds d'exclusió cap a aquests estudiants. També cal destacar que els comentaris de la societat o dels agents que influeixen directament als nens i nenes, moltes vegades actuen negativament per aconseguir que hi hagi inclusió a l'aula.
- *Condicionants de l'alumnat que presenta necessitats educatives especials:* Pot ser que hi hagi alumnes que presentin problemes d'automarginació, d'atenció, dificultats en les relacions socials i baix nivell d'autoacceptació. A més, cal tenir en compte que tots els i les estudiants tenen la seva pròpia realitat i aquest fet en pot dificultar la seva motivació i predisposició envers l'aprenentatge. També un aspecte a tenir en compte és la personalitat i caràcter de l'alumne, ja que a partir d'aquest factor hi pot haver una socialització més alta o més baixa a les classes d'educació física.
- *Condicionants de la pràctica docent:* Alguns projectes educatius de centre no tenen en compte la inclusió a dins de l'àrea d'educació física. Aquest fet significa que no es dona el mateix valor en totes les àrees del coneixement. Un altre aspecte essencial podria ser la manca de formació del professorat de l'assignatura sobre les necessitats

especials de l'alumnat. És per aquest motiu que ens exposa diferents situacions en què es pot originar un fet que l'autora anomena "falsa inclusió":

- * Acte de presència dels alumnes amb necessitats educatives especials a les sessions d'educació física.
- * Donar rols passius a infants amb necessitats educatives especials.
- * Abusar del treball teòric mentre la resta del grup participa a l'aula.
- * Destinar temps de classe a sessions de fisioteràpia.
- * Realitzar activitats individuals al marge dels companys i companyes de manera habitual.

També cal tenir en compte que per tal que hi hagi inclusió a l'àrea d'Educació Física es necessita que hi hagi una bona acceptació pel mateix docent de l'assignatura però també per la família.

Moliner i Hernando (2015) comenten que depenent de l'actitud que mostra el docent d'educació física a les sessions envers el procés d'ensenyament-aprenentatge, es poden distingir diversos estils d'ensenyament agrupats en dos grans blocs: estils d'ensenyament tradicionals i estils d'ensenyament progressistes. En el primer cas, els nens i nens no prenen cap decisió, ja que el docent detalla com s'ha de realitzar l'activitat sense deixar que aquests puguin decidir ni reflexionar en cap moment. En el segon cas, les tasques són obertes i per tant, es fomenta la participació de l'alumnat i la presa de decisions d'aquests.

Seguint en aquesta línia, existeixen diferents tipologies de tasques que es poden utilitzar a les sessions d'educació física segons si aquestes són més autònomes o menys. Així doncs, Famose (1989) citat per Ramírez (2007, p.100) ens proposa la següent classificació:

TASQUES DIDÀCTIQUES (FAMOSE, 1982)		
No definides No especifica les tasques motrius a portar a terme ni l'objectiu	Tipus I	No especifica la manera d'utilitzar el medi.
	Tipus II	S'especifica inicialment la manera d'utilitzar el medi.
	Tipus III	Es fan constants especificacions sobre la manera d'utilitzar el medi.
Semidefinides Especifica un objectiu però no les tasques motrius a portar a terme	Tipus I	No especifica la manera d'utilitzar el medi.
	Tipus II	S'especifica inicialment o successivament la manera d'utilitzar el medi.
Definides Especifica les tasques motrius a portar a terme i la manera d'utilitzar el material o espa.	Tipus I	No especifica l'objectiu.
	Tipus II	S'especifica l'objectiu.

Il·lustració 1. Tipus de tasques didàctiques. Famose (1982) citat per Ramírez (2007).

En aquesta taula, es pot observar tres tipus de tasques que l'autor proposa que es poden utilitzar durant les classes d'educació física depenent de les característiques de l'alumnat i l'objectiu de la sessió per a facilitar-ne l'aprenentatge d'aquests. En primer lloc, es pot trobar les tasques no definides que són aquelles en què no es detalla l'objectiu ni com executar-les. En aquest cas, els nens i nenes tenen màxima llibertat a l'hora de realitzar les activitats proposades. En segon lloc, hi ha les tasques semidefinides en què s'especifica l'objectiu però no la forma d'execució. Per tant, els i les estudiants són conscients d'allò què han d'aconseguir, però no com ho han de fer. Per últim, s'observen les tasques definides. En aquestes, els i les alumnes no tenen llibertat, ja que el docent els hi detalla les com han d'executar les activitats proposades i com han d'utilitzar el material i/o l'espai.

2.3. Aprenentatge cooperatiu com a estratègia didàctica inclusiva

Metzler (2017) descriu que l'Aprenentatge Cooperatiu és un dels vuits models d'ensenyament que existeixen a l'àrea d'educació física. Els altres són els següents:

- *Instrucció Directa*
- *Sistema Personalitzat d'Ensenyament*
- *Educació Esportiva*
- *Ensenyament entre Iguals*
- *Ensenyament mitjançant preguntes*
- *Ensenyament Comprensiu de l'Esport*
- *Ensenyament de la Responsabilitat Personal i Social*

El mateix autor (2005) comenta que els models d'ensenyament tenen en compte les teories i els objectius d'aprenentatge a llarga durada, el context, el contingut, la gestió de l'aula, les teories d'ensenyament, el control i l'avaluació del procés d'aprenentatge dels i les estudiants al mateix temps. Per aquest motiu, Fernández-Río i Méndez-Giménez (2016) exposen que aquest disseny no pot ser executat esporàdicament perquè reclama una planificació detallada i és un procés a llarg termini.

Johnson i Johnson (1997) comenten que hi ha tres possibilitats bàsiques d'aprenentatge. La primera és que els nens i nenes competeixin per tal que aquests observin qui és millor realitzant les tasques. La segona tracta de treballar individualment per assolir un objectiu individual sense tenir en compte els companys i companyes d'aula. Finalment, la tercera és mitjançant el treball cooperatiu on hi ha un gran interès pel propi aprenentatge i també en els dels altres.

L'aprenentatge cooperatiu és una metodologia educativa que es basa en el treball en petits grups heterogenis en què els i les estudiants comparteixen recursos i reuneixen esforços per tal de millorar el seu propi aprenentatge i el de la resta de companys i companyes del grup (Velázquez, 2010). Per tant, i tal com Metzler (2005) comenta "els estudiants aprenen amb, de i per altres estudiants." (p.73). A més, Pujolàs (2009) exposa que aquesta metodologia d'ensenyament implica la participació igualitària i la interacció simultània entre els components del grup.

Pujolàs (2008) exposa una doble finalitat de l'aprenentatge cooperatiu. En primer lloc, els nens i nenes aprenen més i millor els continguts i per tant, aprenen a cooperar per aprendre. En segon lloc, els i les estudiants aprenen a treballar en equip com un

contingut més. Per aquest motiu, és molt important a ensenyar als i a les alumnes a treballar en grups com també s'ensenyen els continguts a l'aula.

Johnson i Johnson, Holubec (1999) exposen que per tal que hi hagi aprenentatge cooperatiu entre els nens i les nenes, hi ha d'haver cinc elements bàsics: interdependència positiva, responsabilitat individual i grupal, interacció estimuladora cara a cara, tècniques interpersonals i avaluació de grup.

- *Interdependència positiva*: El docent ha de proposar una tasca clara i amb un objectiu grupal per tal que els nens i nenes sàpiguen que han de treballar junts. És molt important que cada membre del grup tingui clar que sense esforç individual no es podrà assolir l'objectiu grupal.
- *Responsabilitat individual*: El grup ha d'intentar assolir l'objectiu principal que tenen conjuntament. Però, per tal que aquest fet succeeixi, cada component del grup haurà de realitzar les tasques que se li han assignat. Tot i això, tots els i les estudiants hauran d'ajudar-se mútuament si veuen que en alguna persona té més dificultats per a executar la seva part.
- *Interacció estimuladora cara a cara*: Els i les alumnes hauran de treballar conjuntament per assolir els objectius (tant grupals com individuals) que s'han establert. Per aquest motiu, és molt important que els membres del grup comparteixin els recursos, s'ajudin, s'animin, es felicitin en tot moment. D'aquesta manera, els nens i les nenes adquireixen compromís personal amb el grup.
- *Tècniques interpersonals i d'equip*: L'aprenentatge cooperatiu reclama que els estudiants i les estudiants aprenguin continguts de les matèries, però també que aprenguin a treballar en grup. Per la qual cosa, el docent serà l'encarregat d'ensenyar com aplicar aquesta metodologia tal com explica els continguts de l'assignatura.
- *Avaluació grupal*: Els membres del grup han de determinar en quina mesura estan assolint els objectius que s'havien proposat en començar el treball (tant a escala de continguts com a relacions entre ells i elles). D'aquesta manera, poder fer una auto-crítica constructiva, detectant els aspectes que s'han de millorar per tal d'augmentar l'eficàcia del grup.

2.3.1. Principis fonamentals de l'aprenentatge cooperatiu

Fernandez-Rio (2018) comenta que hi ha diversos autors que consideren que hi ha dos aspectes fonamentals que s'han de tenir en compte per tal que hi hagi aprenentatge cooperatiu: la participació equitativa i igualtats d'oportunitats d'èxit.

En primer lloc, el mateix autor ens comenta que amb la implementació de l'aprenentatge cooperatiu els nens i nenes només poden aprendre si interactuen entre ells i elles. Tots els membres del grup han de tenir l'oportunitat de participar en la realització de la tasca tenint en compte les capacitats i necessitats de cada un d'aquests. Tot i això, cal tenir en compte que el docent ha de vetllar per tal que tots els i les components del grup es distribueixin la feina en parts iguals durant l'elaboració del treball. Moltes vegades a les sessions d'educació física només participen els i les alumnes que són més hàbils a nivell motriu sense donar l'oportunitat a la resta de companys i companyes d'aula a donar la seva opinió. En aquest cas, aquests últims solen tenir idees molt bones, però mai acaben sent escoltades per aquesta dinàmica de grup. Tal com esmenta Pujolàs (2009), Kagan no considera necessari que hi hagi una estructura marcada en l'aprenentatge cooperatiu. D'aquesta manera, deixar que els i les estudiants vagin discutint i treballant de forma espontània sense tenir uns rols definits entre els membres de l'equip de treball cooperatiu. En contraposició, Fernandez-Rio (2018) considera que hi ha diferents estratègies per tal de fomentar la participació equitativa a l'aula:

- *Definir amb claredat els torns de paraula:* El docent ha de marcar en certs moments el temps o vegades que intervé cada membre del grup. D'aquesta manera, fomentar la participació igualitària en el treball.
- *Determinar rols rotatoris dins del grup de treball:* Definir rols a dins del grup pot ser una manera en què tothom participi activament. Aquests, han de ser rotatoris per tal que tots els membres puguin fer-los tots.
- *Dividir les tasques per tal que siguin realitzades per a diverses persones:* Les tasques que es plantegin han de tenir diferents parts per tal que els components del grup se les puguin dividir. Així, fomentar que no facin la feina un o dos membres sinó que tothom participi.
- *Reservar moments individuals en el treball grupal:* Les activitats han d'estar pensades per tenir moments de treball individual i moments de treball en grup.

D'aquesta manera, cada infant s'ha d'esforçar i ha de tenir responsabilitat per tal que el grup pugui assolir l'objectiu comú.

- *Introduir el rol de moderador:* Introduir un rol de moderador dins del grup és important, ja que aquesta persona vetlla per tal que s'escoltin totes les idees i opinions de totes les persones.
- *Reduir el nombre d'integrants del grup:* Moltes vegades en les sessions d'educació física es fan grups de molts participants. Aquest fet provoca que només dues persones interactuïn i la resta segueixin a aquests membres. En canvi, si es plantegen grups més reduïts, tothom té l'oportunitat de participar i poder donar la seva opinió.

Per altra banda, el mateix autor ens comenta que el segon factor que ha d'aparèixer en l'aprenentatge cooperatiu és la igualtat d'oportunitats d'èxit. En aquesta metodologia de treball els nens i nenes tenen objectius (tant individuals com grupals). Això significa que cada membre del grup haurà d'assolir primer els individuals per tal que posteriorment es puguin assolir els grupals. Però per tal que aquest fet succeeixi, cal tenir en compte les estratègies necessàries en cada cas:

- *Proposar activitats que requereixin habilitats i capacitats diverses:* En aquest cas, si es plantegen activitats que requereixen habilitats i capacitats diverses, els i les estudiants se sentiran competents per a realitzar-les i així tothom serà important a l'hora de realitzar el treball.
- *Plantejar activitats obertes:* És molt important que les activitats siguin obertes i per tant, tinguin més d'una possible resposta. D'aquesta manera, aquestes tasques s'adaptaran a totes les capacitats dels diferents membres d'aula.
- *Utilitzar materials variats:* Si s'utilitzen materials diversos en la realització de les tasques, els i les estudiants podran saber quin és el que més s'adapta a les seves necessitats i característiques. Així doncs, aquests podran determinar quin és l'eina que creuen més necessària en cada cas per a elaborar el treball.

- *Incloure continguts conceptuals, procedimentals i actitudinals*: La majoria de docents d'educació física només incorporen continguts procedimentals a l'aula. Aquest fet incorpora només els i les estudiants que tenen més habilitats motrius i per tant, no es fomenta la participació de tot l'alumnat a l'aula. En canvi, si també s'inclouen tasques i/o activitats amb continguts conceptuals i actitudinals, tothom se sentirà partícep en les sessions d'aquesta matèria.
- *Avaluar amb flexibilitat*: El tipus d'avaluació més indicat en l'aprenentatge cooperatiu és l'avaluació formativa. En aquest cas, es poden utilitzar diversos plantejaments d'avaluació (co-avaluació, auto-avaluació, heteroavaluació,...) i instruments d'avaluació (rúbriques, escales numèriques, llistes de control,...). D'aquesta manera, es fomenta que totes les persones tinguin les mateixes igualtats d'oportunitats d'èxit.

2.3.2. Avantatges i limitacions de l'aprenentatge cooperatiu

Com s'ha anat explicant anteriorment, l'aprenentatge cooperatiu és un mètode d'ensenyament que aporta beneficis per a tots i a totes les alumnes. Així doncs, Garcia, Traver i Candela (2019) exposen diversos avantatges que aporta la implementació d'aquesta metodologia d'aula.

- Els nens i nenes aprenen valors, habilitats i informació que sense l'aprenentatge cooperatiu no es treballarien.
- Millora la motivació intrínseca dels i les estudiants.
- La interacció entre els diversos membres del grup aporta valors com són compartir, ajudar, cuidar, entre d'altres. En aquest cas, els nens i nenes vetllaran perquè tothom assoleixi l'objectiu individual, ja que sinó no es pot assolir l'objectiu grupal.
- Els nens i nenes observen diferents punts de vista.
- Disminueix l'egocentrisme i per tant, els i les estudiants són capaços de veure més enllà d'ells mateixos.
- La interacció entre els components del grup aporta autonomia als nens i nenes, ja que són capaços de realitzar les tasques per ells mateixos.
- Millora l'autoestima de tots els nens i nenes sobretot aquells i aquelles que són més exclosos.
- Millora la capacitat comunicativa entre els components del grup.

- El docent no és el que transmet coneixement únicament sinó que els companys i companyes del grup també. Per la qual cosa, s'ajuden constantment entre iguals.
- Potencia la cohesió grupal.

Com es pot observar, aquest model d'ensenyament aporta molts beneficis per a tot l'alumnat. Tot i això, també s'han de tenir en compte les dificultats en què els docents es poden trobar quan s'està implementant aquesta estructura cooperativa.

Slavin (1999) exposa que si l'aprenentatge cooperatiu no està ben plantejat pot succeir el què anomena "*efecto polizón*" (p.25). Els i les estudiants no participen equitativament, ja que el treball és elaborat per algun component del grup i per tant, no hi ha aprenentatge cooperatiu. Aquest autor comenta que aquesta situació és més probable que sigui present si el docent només demana un resultat final per tot el grup. Així doncs, només es fomenta que els i els estudiants menys hàbils siguin exclosos sense tenir les mateixes oportunitats que la resta de membres. En aquest cas, Slavin proposa dues solucions per evitar que aquesta dificultat sigui present a l'aula. La primera és que cada infant es faci responsable d'una part del treball especialitzant-se molt en una sense que tinguin tant coneixement de les altres parts. La segona que l'autor ens proposa és que els i les estudiants siguin responsables del seu aprenentatge. D'aquesta manera, donar recompensa a l'esforç individual dels components del grup cooperatiu.

Per altra banda, Pujolàs (2008) explica que l'aplicació de l'aprenentatge cooperatiu no és senzill, ja que l'estructura individualista a l'aula està molt arrelada. Aquest mateix autor també comenta que moltes vegades no es fa un aprenentatge cooperatiu perquè només s'ajunten diverses parts individuals. A més, considera que és molt important que el docent ensenyi a treballar en grup a l'alumnat per tal d'aconseguir uns valors actualment essencials per a la vida quotidiana.

2.3.3. Tècniques aprenentatge cooperatiu

Pujolàs (2008) comenta algunes estructures cooperatives per tal de poder-les aplicar a les aules:

- *Parada de tres minuts*: Després que el docent faci una explicació del contingut, els nens i nenes s'agrupen en grups cooperatius (de quatre o cinc persones) per tal que aquests interioritzin allò que s'ha exposat i construeixin tres preguntes per tal de preguntar-les a la resta de grups. Aquests, disposaran de tres minuts per a fer l'activitat.

- *1-2-4*: A dins l'equip cooperatiu, cada membre realitza l'activitat individualment. Després els nens i nenes s'agrupen per parelles i posen en comú la tasca feta. Finalment, tot el grup conjunt fa una reflexió i comparteixen les respostes per tal de trobar-ne una grupal.
- *El foli giratori*: El docent mana una tasca al grup cooperatiu. Els i les estudiants hauran de completar l'activitat passant-se un foli per tal que tots els membres participin activament en aquesta. En aquest cas, cada persona pot utilitzar un color diferent per a tenir coneixement que tothom ha participat en la tasca.
- *Llapis al mig*: El docent prepara una activitat on hi ha tantes preguntes com membres de l'equip. En aquest cas, cada estudiant es fa càrrec d'una qüestió i per tant, l'ha de llegir en veu alta. Un cop ja se sap el què es demana, tots els i les alumnes posen el llapis al mig i discuteixen quina és la resposta. Una vegada tothom hi està d'acord, ja es pot agafar el llapis per redactar la conclusió final.
- *El número*: El docent proposa una tasca per tal que cada grup la realitzi i cada alumne té un número determinat. L'objectiu del grup és que tots els components d'aquest sàpiguen resoldre els exercicis que es porten a terme. Un cop s'ha acabat el temps, el professorat treu a l'atzar un número i el nen o la nena que tingui aquest ha d'explicar com resoldre la tasca davant de tots els companys i companyes d'aula.
- *Jocs de les paraules*: El docent escriu unes paraules clau a la pissarra sobre la unitat que estan estudiant. Cada membre de l'equip ha de fer una frase amb una paraula per tal que posteriorment la posi en comú amb tot el grup. D'aquesta manera, la resta de components puguin modificar o donar la seva opinió sobre aquesta i millorar-la, si s'escau.
- *La substància*: El professorat convida a cada alumne a escriure una frase en què hi apareguin idees principals del tema que s'està portant a terme a l'aula. Un cop aquest o aquesta ha acabat, la comenta al grup per tal que aquests determinin si és una idea principal o no. Quan tenen totes les frases fetes, els nens i les nenes les han d'ordenar lògicament i individualment les han d'anotar a la llibreta.

- *Trencaclosques*: El docent distribueix el contingut d'un tema segons els diferents membres del grup. Cada un d'aquests és l'encarregat de treballar individualment el subtema que li ha tocat. Després els experts de cada tema dels diferents grups, s'agrupen per tal de compartir la informació recercada i poder ampliar el seu coneixement envers el tema. Finalment, cada component retorna al seu equip i exposa el subtema que ha treballat.

- *Grups d'investigació*: Els i les alumnes escullen el subtema que més els interessa dins d'una unitat que el docent proposa. En aquest cas, els nens i nenes s'agruparan amb grups heterogenis per a dur les següents tasques. En primer lloc, cada grup es planteja uns objectius amb el o la professora i la metodologia que es vol utilitzar per tal d'assolir-los. A més, també es distribuïran les tasques amb tots els components del grup. A continuació, cada grup començarà a realitzar el treball amb el guiatge del professorat si és necessari per a poder resoldre dubtes que vagin sorgint al llarg d'aquest procés. En aquest moment, els i les alumnes hauran d'analitzar la informació obtinguda i recercada i determinar quina d'aquesta és essencial per a fer la tasca plantejada. Posteriorment es resumeix la informació i després es presenta a la resta de companys i companyes. Finalment, es fa una avaluació on hi participen els components del grup i el docent (tant del procés com del resultat final).

3. JUSTIFICACIÓ I OBJECTIUS

La temàtica del meu Treball de Final de Grau ha estat escollida a partir de totes les experiències que he anat tenint al llarg dels quatre anys d'estudis a la universitat. Durant aquest temps m'he adonat la importància que té la inclusió a les aules dels centres educatius ordinaris, concretament a l'àrea d'educació física. És essencial que tots i totes les alumnes siguin protagonistes del seu aprenentatge i per tant, és necessari utilitzar metodologies actives on tots i totes se sentin inclosos dins del grup classe. Tot i això, cal destacar que no és una tasca senzilla, ja que requereix molta implicació pel professorat per aconseguir integrar a tot l'alumnat a les sessions d'aquesta matèria.

Un altre factor que em va fer escollir aquest tema va ser la poca informació que jo tenia envers la inclusió, sobretot en l'àrea d'educació física. Cal destacar que al llarg dels quatre anys del grau universitari he cursat alguna assignatura, més general, destinada a la inclusió escolar, però considero que des de la universitat no hi hem incidit massa. Per la qual cosa, he tingut curiositat per fer una recerca més exhaustiva i poder conèixer més aquest camp que actualment està molt de moda en la majoria de centres educatius.

Per altra banda, durant l'etapa de la meva escolarització obligatòria vaig poder observar com no tots els i les alumnes gaudien fent activitat física i per tant, no tothom se sentia inclòs dins l'assignatura d'educació física. Fins i tot en algunes ocasions es donaven actituds de rebuig envers altres companys i companyes que no tenien gaires bones capacitats físiques a l'hora de realitzar les tasques que se'ns plantejaven. És per això, que considero essencial que tots i totes les estudiants gaudeixin fent activitat física per a poder desconnectar però també per a fomentar hàbits saludables (tant a dins com a fora dels centres educatius). Però per tal que això succeeixi cal que hi hagi un treball previ on s'incentivi un bon clima de classe i que tots els i les estudiants acceptin la diversitat.

Tenint en compte tots els factors que s'han esmentat anteriorment, vaig decidir investigar quins aspectes s'havien de tenir en compte per tal d'aconseguir una educació física per a tothom. Així doncs la meua pregunta de recerca que em vaig plantejar va ser la següent: "Quins elements són importants per fomentar la inclusió dels nens i nenes de cicle mitjà i superior d'educació primària a l'àrea d'educació física en un centre escolar concertat de Vic?"

Per a portar a terme aquest estudi em vaig plantejar un objectiu general que englobava el tema que volia tractar:

- Analitzar les activitats d'aprenentatge inclusives en l'àrea d'educació física en un centre escolar d'educació primària.

Em vaig proposar aquest objectiu, ja que em volia saber si es tenia en compte la inclusió a les sessions d'educació física en uns cicles determinats d'educació primària en un centre de Vic concertat. Per a poder extreure'n conclusions, vaig posar èmfasi amb la percepció de l'alumnat i del professorat d'aquesta àrea de coneixement envers la inclusió. A més, també vaig optar per fer observacions d'algunes sessions per tal de poder determinar en quin grau es compleix l'objectiu a l'escola on he estat fent aquest estudi.

A partir d'aquest objectiu general em vaig plantejar diferents objectius més específics:

- Analitzar l'opinió de l'alumnat i docent d'educació física envers les pràctiques inclusives que es porten a terme a l'aula.

Vaig decidir marcar aquest objectiu, ja que per a poder determinar el grau d'inclusió a les sessions d'Educació Física era important saber l'opinió dels participants d'aquestes. Així doncs, vaig optar per fer un qüestionari als i a les estudiants de cicle mitjà i superior (3r, 4t, 5è i 6è) d'educació primària del centre escollit per a poder obtenir resultats i extreure conclusions de com es senten aquests envers l'assignatura.

- Valorar les activitats d'aprenentatge en les sessions d'educació física.

En aquest cas, vaig decidir fer una observació de quatre sessions de l'assignatura d'educació física d'un curs concret (6è) per a poder determinar en quin grau les taques i activitats que es proposaven a la classe eren inclusives. Així doncs, vaig anotar-me tot allò que succeïa durant aquest període per a poder-ne extreure conclusions.

4. METODOLOGIA

La investigació portada a terme en aquest Treball Final de Grau és descriptiva, ja que només és una anàlisi sobre un fenomen concret. Grajales (2000) comenta que la principal finalitat del mètode descriptiu és fer una interpretació correcta del fenomen que es vol estudiar a partir de la mesura de diferents variables. Aquestes poden estar relacionades per a poder determinar com és el fenomen investigat.

Cal destacar que en aquesta investigació s'utilitza un paradigma post positivista. Flores (2004) exposa que en aquest paradigma la realitat existeix, però en cap cas pot ser apresada a la totalitat. Ramos (2015) comenta textualment:

“En respuesta a la pregunta ontológica este paradigma afirma que la concepción de la realidad no es ingenua como en el positivismo, sino que es desde una postura reflexiva, en donde, si bien es cierto, la realidad puede considerarse como existente, ésta es imperfectamente aprehensible porque los fenómenos son incontrolables y el ser humano es imperfecto.” (p. 12).

Seguint en la mateixa línia, cal destacar que en el paradigma post positivista s'empra un model d'investigació on es combinen instruments quantitius i qualitius. Ortega (2018) exposa que el procés d'investigació mixta requereix una obtenció, una anàlisi i una interpretació de dades (ja siguin quantitius com qualitius) per tal de poder obtenir informació rellevant per l'estudi. A més, aquest autor remarca la importància d'ajuntar la visió objectiva de la investigació quantitativa amb la visió de la investigació qualitativa per donar resposta als problemes que s'estan estudiant.

Hernández-Sampieri i Mendoza (2018) comenten que els mètodes en el model mixta es poden implementar de diferents maneres tenint en compte la seva seqüenciació. És a dir, es poden desenvolupar instruments quantitius i qualitius de manera simultània o primer un i després l'altre. Seguint en aquesta línia, Johnson y Onwuegbuzie (2004) citat per Pérez Pereira (2011, p.19) plantegen dos tipus d'investigacions mixtes segons la temporització en què s'usen els instruments:

- Amb model mixta: En aquest cas es combinen els models quantitius i qualitius en la mateixa fase de la investigació.
- Amb mètode mixta: En aquest cas, els models quantitius s'utilitzen en una fase i els models qualitius s'utilitzen en una altra.

Hernández-Sampieri i Mendoza (2018) defensen la necessitat d'utilitzar investigacions emprant una metodologia de recerca mixta en situacions on es requereixin una visió subjectiva i una altra objectiva. D'aquesta manera, poder tenir en compte la doble realitat anomenada "realitat intersubjectiva".

És important destacar que en aquest estudi s'ha emprat un model d'investigació mixta amb model mixta, ja que es combinen els models quantitius (qüestionaris) i els models qualitius (graella d'observació i entrevistes) en la mateixa fase d'investigació. És a dir, els diferents instruments s'han utilitzat de forma simultània.

Els instruments que s'han utilitzat per a fer la recollida de dades, han estat els següents. Per una banda, el qüestionari com a mètode quantitiu i la graella d'observació i entrevista com a mètodes qualitius. En aquests últims casos, la realitat és existent. però com que és observat per una persona, és impossible que aquesta pugui ser apresada a la perfecció. És a dir, quan hi ha actuació de l'ésser humà, no hi pot haver una realitat totalment apresada.

4.1. Participants

L'escola on s'ha fet aquest estudi està situada al centre antic de la ciutat de Vic i és de grans dimensions, per la qual cosa en dificulta el contacte entre els nens i nenes de les diferents etapes d'educació obligatòria. Si ens focalitzem en l'etapa de primària (infants de 6 a 12 anys), es pot observar més d'una línia per curs depenent del nombre d'infants que hi ha en cada un d'aquest. La majoria dels i les joves són procedents d'altres cultures i zones geogràfiques que per diversos motius han vingut a viure a Vic. D'aquesta manera s'observa que és un centre educatiu amb un índex elevat d'immigració.

Aquesta escola aposta per un treball per projectes on l'alumnat esdevé protagonista en el procés d'ensenyament aprenentatge. És a dir, a partir dels interessos dels nens i nenes, s'escull el projecte englobant més d'una àrea de coneixement al mateix temps. Aquest fet afavoreix que hi hagi un aprenentatge significatiu, ja que els i les alumnes poden comprendre i observar la relació que hi ha entre continguts i matèries. Així doncs, són capaços d'aplicar els coneixements adquirits a la vida quotidiana. A més, utilitzen una metodologia cooperativa en la realització de la majoria de les activitats que es porten a terme on els nens i nenes s'ajuden mútuament per tal d'assolir el mateix objectiu.

La mostra que s'ha seleccionat per a dur a terme aquesta investigació ha estat un total de 188 alumnes de cicle mitjà i superior (3r, 4t, 5è i 6è) en l'etapa d'educació primària. També vaig observar quatre sessions d'educació física que es van portar a terme a sisè per a poder determinar en quin grau les activitats que es plantejaven eren inclusives. Cal destacar que l'escola escollida és de grans dimensions i hi ha més d'una línia per curs.

Per altra banda, vaig fer una entrevista al professor de l'assignatura d'educació física del centre educatiu escollit i una altra a una mestra d'un centre educatiu públic situat a la mateixa ciutat, Vic. D'aquesta manera, poder comparar les respostes i extreure'n conclusions.

A continuació, s'exposa més detalladament els participants que m'han ajudat a poder completar aquesta investigació:

Alumnes de 3r de Primària: Aquest curs disposa de tres línies. En aquest estudi hi ha participat 34 estudiants d'aquestes classes. Cal destacar que en aquest cas, les

sessions d'educació física són portades a terme per les mateixes tutores d'aula a causa de la situació Covid. Així doncs, no hi va l'especialista d'aquesta àrea de coneixement.

Alumnes de 4t de Primària: Aquest curs disposa de tres línies. En aquest estudi hi ha participat 47 estudiants d'aquestes classes. En aquest cas, l'especialista d'educació física en l'etapa d'educació primària realitza les sessions.

Alumnes de 5è de Primària: Aquest curs disposa de tres línies. En aquesta investigació hi ha participat 48 estudiants d'aquestes classes. En aquest cas, l'especialista d'educació física realitza les sessions. Tot i això, aquest docent no imparteix classes a l'etapa d'educació primària sinó que és professor de la mateixa assignatura però a educació secundària. Per tant, són els únics grups amb la qual aquesta persona treballa de tots els cicles (inicial, mitjà i superior).

Alumnes de 6è de Primària: Aquest curs disposa de quatre línies. En aquest estudi hi ha participat 59 estudiants d'aquestes classes. En aquestes, l'especialista de l'assignatura d'educació física en l'etapa d'educació primària és l'encarregat de dirigir les sessions.

A continuació es fa una breu descripció del professor que ha participat en la mostra d'aquesta investigació:

Mestre 1: És un mestre especialista en l'àrea d'educació física en l'etapa d'educació primària amb experiència en un centre educatiu concertat situat a la ciutat de Vic (escola escollida). A més, també és el coordinador TAC (Tecnologies per l'Aprenentatge i el Coneixement) de l'escola on és el responsable de l'aplicació de les noves tecnologies a l'aula. Aquest professor fa trenta anys que treballa en el mateix centre educatiu. Cal destacar que no fa gaires formacions destinades a l'àrea d'educació física, però n'ha fet alguna relacionada amb gamificació i jocs cooperatius.

4.2. Instruments

Els instruments que s'han emprat per a fer aquesta recerca han estat els següents: un qüestionari, una graella d'observació i una entrevista.

Un **qüestionari** és, per definició, l'instrument estandarditzat que fem per a la recollida de dades durant el treball de camp d'algunes investigacions quantitatives, fonamentalment, les que es porten a terme amb metodologies d'enquestes (Meneses i Rodríguez, 2011). La finalitat d'aquest és ser capaços de poder comparar la informació mitjançant les dades obtingudes.

El qüestionari que s'ha confeccionat ha estat elaborat a partir de la recerca d'autors del marc teòric i la validació de la tutora del Treball de Final de Grau que hem compartit en tot moment. Així doncs, aquest estudi està format per 12 preguntes que combinen diverses tipologies per tal de poder-ne extreure conclusions. En aquest, es poden trobar vuit preguntes tancades, set d'aquestes són dicotòmiques i quatre són tancades politòmiques. La resta de preguntes són semi-obertes (tres) i obertes qualitatives (tres). Com es pot observar, en alguna pregunta s'hi poden trobar diferents tipologies. Amb aquesta combinació s'han pogut obtenir més resultats i per tant, extreure'n més conclusions.

Durant tot el qüestionari es poden observar preguntes per valorar la percepció que tenen els infants envers l'educació física. A més, també es vol saber si algun alumne se sent exclòs en alguna activitat i quin és el motiu que provoca aquest fet. D'aquesta manera, poder contrastar aquestes informacions amb les entrevistes als docents d'educació física i valorar si les sessions d'aquesta matèria realment són inclusives. Així doncs, aquest instrument anava destinat als nens i nenes de cicle mitjà i superior de l'escola escollida per aportar a terme l'estudi

A continuació es pot observar l'enllaç del qüestionari que es va passar als nens i nenes dels diferents cicles (mitjà i superior) d'educació primària en un centre educatiu de Vic. Tot i això, cal destacar que prèviament a fer-lo servir, s'ha realitzat una prova pilot amb alguna classe que no participava en l'estudi per tal de poder comprovar que l'obtenció i recollida de dades era útil per a l'extracció de conclusions.

<https://docs.google.com/forms/d/1NLG15YdORS1MlnF0QKZfMukFJr3OvAAkUxzcFpLz0M/prefill>

L'entrevista és una conversa entre dues persones en què es formulen preguntes i s'escolten respostes. Vásquez et al. (2006) comenten que la seva principal finalitat és

la d'obtenir informació i comprendre els diferents punts de vista que tenen els individus entrevistats sobre una temàtica concreta. Aquests mateixos autors exposen unes característiques que han de complir aquests mètodes de recollida de dades i/o d'informació. En primer lloc, s'estableix una comunicació oral entre els participants d'aquesta (entrevistador i entrevistat) i aquesta compleix un propòsit concret. És important que hi hagi un respecte i unes regles de comunicació entre les persones. Finalment, les entrevistes poden tenir un grau d'estructura encara que es tracti d'un mètode d'investigació qualitatiu on les respostes són completament obertes.

En aquesta investigació, l'entrevista té una font pròpia i per tant, s'ha elaborat tenint en compte la informació que s'ha buscat en el marc teòric envers la inclusió i l'aprenentatge cooperatiu a l'àrea d'educació física (vegeu Annex). Així doncs, segons tots els autors i autores professionals en aquest àmbit, he pogut confeccionar aquest instrument. Cal destacar que aquest instrument ha estat respost per un docent de l'àrea d'educació física del centre educatiu escollit per a fer l'estudi. Aquesta entrevista es va fer presencial, ja que estava fent pràctiques en el centre que duia a terme la investigació d'aquest treball.

Aquesta està formada per 12 preguntes totalment obertes on es vol determinar el coneixement del professor d'aquesta matèria sobre la inclusió. Per la qual cosa, la majoria de preguntes van destinades a saber si tenen en compte metodologies que impliquen la participació de tothom a les sessions, concretament l'aprenentatge cooperatiu. També es vol saber quins creu que són els avantatges i inconvenients de la implementació d'aquesta metodologia activa a les aules.

Lleixà-Fortuño i Montesó-Curto (2015) defineixen l'**observació** participant com una interacció entre l'observador i l'observat en què s'investiguen les diferents accions rutinàries que succeeixen en un espai habitual per aquests. En aquest cas, es vol recollir informació de forma sistemàtica i respectuosa on l'objectiu principal és descriure i comprendre diferents grups per mitjà de l'experiència. A més, Rodríguez Gómez (2018) comenta que en aquesta tipologia d'observació, la persona que està realitzant la investigació participa directament i durant un llarg període en aquells aspectes que s'estan observant. És per això, que es coneix perfectament la realitat i el context.

Per tal d'elaborar la graella d'observació, m'he basat en autors en què exposen els principis fonamentals que han de complir les activitats i tasques per tal que siguin inclusives. A més, també s'han tingut en compte les indicacions i els criteris que la Generalitat de Catalunya va determinar l'any 2015 per aconseguir i vetllar per un sistema

inclusiu. En aquesta graella es poden observar alguns dels requisits que han de complir les activitats d'educació física per tal que aquestes siguin competencials. Així doncs, he agrupat els ítems a observar amb categories: activitats, metodologia, l'aprenentatge cooperatiu, actitud del docent i actitud del company i companya d'aula. És important tenir en compte que aquest instrument qualitatiu ha estat d'ús propi per a fer aquesta investigació (vegeu Annex).

4.3. Disseny i procediment

A partir dels instruments exposats anteriorment (entrevista, qüestionari i graella d'observació) s'han obtingut uns resultats per poder observar i poder-ne extreure conclusions. D'aquesta manera, determinar si les pràctiques en algunes sessions d'educació física són inclusives en el centre educatiu escollit.

A continuació exposaré tot el procés que he seguit per a realitzar aquest treball d'investigació. Així doncs, totes les fases que he hagut d'anar elaborant per a poder obtenir els resultats.

1. Primera fase: Seleccionar els instruments per a la investigació

Una vegada vaig tenir clar el fenomen que volia estudiar, vaig començar a pensar quins instruments eren els que s'adequarien millor en aquesta investigació. És per això que vaig fer una recerca dels diferents tipus que hi havia i quines eren les característiques de cada un d'aquest. D'aquesta manera, vaig decidir elaborar un qüestionari destinat als alumnes per saber la seva opinió envers l'assignatura d'educació física, una entrevista pels docents d'aquesta àrea del coneixement i una graella d'observació per a determinar en quin grau l'educació inclusiva és present en les sessions.

Aquesta fase es va realitzar al llarg de les primeres setmanes d'aquest curs, concretament entre els mesos de setembre i octubre. Cal destacar que el seminari d'investigació del Treball de Final de Grau em va ser de gran ajuda per poder escollir els instruments que s'adequaven més al meu estudi.

2. Segona fase: Recerca d'informació i formulació dels ítems

Per tal de poder elaborar bons instruments i aconseguir informació útil per a extreure'n conclusions, vaig fer una recerca d'informació sobre el fenomen que es volia estudiar. En aquest cas, sobre l'educació física i l'educació inclusiva. Aquest pas em va ajudar a construir coneixement i per tant, facilitar-me la redacció d'ítems per a poder-los avaluar posteriorment (per a poder consultar els instruments, vegeu als Annexos).

En veure que en la formulació dels ítems del qüestionari s'utilitzava un vocabulari complex, vaig prendre la decisió que aquesta recerca anés destinada per l'alumnat de cicle mitjà (3r i 4t) i cicle superior (5è i 6è) en l'etapa d'educació primària. D'aquesta manera, els i les participants en aquesta investigació podrien entendre i respondre les preguntes amb total sinceritat.

La segona fase va tenir lloc durant tot el primer semestre. Durant aquest període es va fer una recerca d'informació exhaustiva per tal de poder redactar els ítems pels instruments. En aquest cas, juntament amb la tutora del treball, vàrem definir les diferents categories i preguntes per a poder portar a terme els instruments en els següents mesos.

3. Tercera fase: Realització de les entrevistes, qüestionaris i observacions

En aquest punt vaig començar a fer l'entrevista. Com ja s'ha esmentat anteriorment, aquesta va ser realitzada al professor d'educació física del centre educatiu escollit on es portava a terme la investigació. Per tema horari vaig poder realitzar l'entrevista al mestre 1 aprofitant que estava fent pràctiques en aquesta escola. Cal destacar que aquest especialista em va ajudar molt, donant-me informació molt útil i resolent-me tots els dubtes que m'anaven sorgint durant el transcurs d'aquesta. Per la qual cosa, em va facilitar molt aquest procés d'obtenció de dades.

Pel que fa als qüestionaris, s'ha de tenir en compte que la durada d'enviament de respostes va ser molt més llarga. En aquest cas, em vaig trobar que molts docents no pensaven a passar-la als alumnes i els hi vaig haver d'anar recordant més d'una vegada. Tot i això, entenc perfectament la situació i els he d'agrair que destinessin deu minuts de la seva classe a respondre aquest formulari.

Simultàniament a les entrevistes i qüestionaris, vaig fer l'observació a diferents sessions d'educació física de cicle superior, concretament a les quatre classes de sisè de primària. Vaig optar per fer un seguiment d'una unitat didàctica (gimnàstica) per observar les dinàmiques i activitats que s'anaven proposant per tal de poder determinar en quin grau eren inclusives.

Tal com s'ha esmentat anteriorment, en l'apartat de participants, tots els i les alumnes que van contribuir en aquest treball eren alumnes de l'escola on estava realitzant les pràctiques. D'aquesta manera, com que ja coneixia el context i l'alumnat em va ser molt més fàcil a l'hora de poder-los passar els instruments per a portar a terme aquesta investigació.

Aquesta fase es va realitzar durant el període de pràctiques i així vaig poder aprofitar estar en contacte amb l'alumnat i professorat del centre on feia la investigació. Així doncs, va ser tot el mes de març quan es van portar a terme els diferents instruments.

4. Quarta fase: Buidatge entrevistes, qüestionaris i graelles d'observació

Una vegada tenia totes les respostes, vaig començar a fer el buidatge dels instruments. Primerament vaig comparar les entrevistes entre elles per tal de saber les opinions dels dos docents envers l'educació física i l'educació inclusiva.

En segon lloc, vaig comparar l'entrevista del docent d'educació física de l'escola escollida amb la graella d'observació portada a terme durant quatre sessions. Així doncs, observar similituds i diferències segons el que aquest especialista va comentar i l'actuació en les sessions.

En els qüestionaris, vaig anotar les respostes en un document *Excel* per a poder representar-les amb gràfics. D'aquesta manera, ser capaç d'extreure conclusions i poder fer una anàlisi complexa dels resultats obtinguts.

Per últim, vaig fer una reflexió comparant els tres instruments per a poder observar si tots els participants d'aquest estudi tenien la mateixa visió envers les sessions d'aquesta assignatura. A més, introduir aspectes observats a l'aula.

Aquesta última fase es va portar a terme durant tot el mes d'abril. Així doncs, es van anar fent tutories amb la tutora del treball per anar elaborant aquest apartat.

A continuació es pot observar un breu resum de totes les fases que s'han exposat anteriorment amb la temporització de cada una d'aquestes.

FASES DE LA PROPOSTA PRÀCTICA	OBJECTIUS	TEMPORITZACIÓ
<u>Primera fase:</u> Seleccionar els instruments per a la investigació.	<ul style="list-style-type: none">- Recercar informació dels diferents instruments existents. - Determinar i escollir quins instruments són útils per la meua investigació.	Setembre-octubre 2020

<p><u>Segona fase:</u> Recerca d'informació i formulació dels ítems.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Recercar informació d'autors i autores envers la inclusió i l'educació física inclusiva. - Elaborar els diferents instruments. 	<p>Setembre- març 2021</p>
<p><u>Tercera fase:</u> Realització de l'entrevista, qüestionaris i observacions.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Realitzar entrevistes al docent de l'àrea d'educació física. - Passar qüestionaris a l'alumnat de cicle mitjà i superior. - Analitzar quatre sessions d'educació física en un curs determinat. 	<p>Març 2021</p>
<p><u>Quarta fase:</u> Buidatge entrevistes, qüestionaris i graelles d'observació.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Fer buidatge dels diferents instruments utilitzats per aquesta investigació. 	<p>Abril 2021</p>

II-Il·lustració 2. Resum disseny i procediment de les fases de la proposta pràctica.

Font: Elaboració pròpia, 2021.

4.4. Anàlisi de les dades

Tal com s'ha esmentat anteriorment, en aquesta investigació s'ha fet una observació de quatre sessions per a valorar el grau d'inclusió de les tasques portades a terme. En aquest cas, s'ha utilitzat una graella d'observació per tal de poder-ne extreure conclusions. Per la qual cosa, als annexos es pot observar una graella omplerta amb comentaris sobre les sessions analitzades, ja que en totes les sessions es van portar a terme les mateixes activitats.

Les graelles d'observació estan compostes per diferents categories: activitats, metodologia d'ensenyament, aprenentatge cooperatiu, actitud del docent i actitud dels companys i companyes d'aula. A dins de cada categoria hi ha ítems que són necessaris complir-los per tal que hi hagi una educació física competencial i inclusiva. Així doncs, durant l'anàlisi d'aquestes quatre sessions, es van anar omplint aquestes graelles per a poder començar el procés d'anàlisi de dades.

L'objectiu d'aquesta entrevista era saber l'opinió del docent i la preparació i posada en pràctica de metodologies que fomenten la inclusió a les hores d'aquesta matèria. Així doncs, l'entrevista està organitzada en diferents preguntes per a saber l'opinió i coneixement dels professionals sobre la inclusió, quins aspectes incorporen a l'aula per a satisfer tot l'alumnat, avantatges i inconvenients de la implementació de l'aprenentatge cooperatiu a l'aula i formacions que hagin realitzat envers aquest tema. Després es va transcriure i es va comparar aquestes envers els altres instruments.

L'anàlisi de les dades va començar a partir de la comparació de la informació obtinguda de la graella d'observació omplerta sobre les quatre sessions i l'entrevista realitzada al docent de l'assignatura d'educació física del centre escollit. D'aquesta manera, poder relacionar els dos instruments per a veure'n similituds i diferències entre allò que el professor comenta i la posada en pràctica en les classes de la mateixa matèria. En aquest cas, vaig decidir fer cinc categories d'anàlisi diferents: activitats, elements educació inclusiva, aprenentatge cooperatiu, actitud del docent i actitud dels alumnes. Així doncs, en cada una d'aquestes es van anar relacionant els resultats de l'entrevista i de la graella d'observació.

Pel que fa al qüestionari, és important destacar que l'anàlisi de les dades ha estat completament diferent. En primer lloc, vaig haver de fer una tria d'aquella informació que realment em seria útil per poder-ne extreure resultats i conclusions, ja que hi havia un excés d'informació poc rellevant. En segon lloc, es tractava d'agrupar la informació

obtinguda i classificar-la en la categoria corresponent per a posteriorment poder representar-la gràficament i analitzar-la amb més facilitat. Finalment, tenint les gràfiques ben elaborades, em va ser més fàcil poder-les interpretar i extreure'n conclusions de les opinions dels i les alumnes. Cal tenir en compte que aquest qüestionari era simplement la perspectiva que tenien els i les estudiants de cicle mitjà i superior envers la pràctica d'educació física en un centre educatiu concertat.

Finalment, he presentat un apartat on es relacionen els tres instruments utilitzats en el procés d'obtenció de dades. En aquesta ocasió, vaig tenir en compte l'opinió de l'alumnat envers les sessions que es porten a terme a l'aula, l'opinió del docent del centre i les observacions realitzades a l'aula.

Categories d'observació
Categoria 1. Activitats d'ensenyament aprenentatge
Categoria 2. Metodologia d'ensenyament
Categoria 3. Aprenentatge cooperatiu
Categoria 4. Actitud del docent
Categoria 5. Actitud dels companys i companyes d'aula

II-lustració 3. Categories d'observació.

Font: Elaboració pròpia, 2021.

Llegenda entrevista docent d'educació física	
M1	Mestre 1
P1	Pregunta 1
P2	Pregunta 2
P3	Pregunta 3
P4	Pregunta 4
P5	Pregunta 5
P7	Pregunta 7
P8	Pregunta 8
P9	Pregunta 9
P11	Pregunta 11

II-lustració 4. Llegenda entrevista docent d'educació física.

Font: Elaboració pròpia, 2021.

4.5. Resultats

En aquest apartat s'exposen els resultats que s'han obtingut en els instruments utilitzats per a dur a terme aquesta investigació (entrevista, graella d'observació i qüestionaris). Així doncs, en primer lloc s'analitzaran i es compararan els resultats de les entrevistes realitzades al mestre 1 com a docent d'educació física del centre i la graella d'observació de les quatre sessions analitzades. A continuació, es tindran en compte els qüestionaris per saber quina és la visió dels i les estudiants de cicle mitjà i superior envers aquesta assignatura. Finalment, es fa una reflexió final comparant els tres instruments utilitzats en aquest estudi.

4.5.1. Similituds i diferències entre les observacions i l'entrevista

En aquest apartat es fa una reflexió sobre les quatre sessions observades amb els cursos de 6è d'educació primària en un centre educatiu concertat i es compara amb l'entrevista corresponent al mestre 1, ja que és el docent de l'assignatura a l'escola escollida. Així doncs, es compara el que diu amb la pràctica educativa que implementa a l'aula.

És important remarcar que durant aquestes sessions s'estava portant a terme la unitat didàctica de gimnàstica. Com s'ha esmentat anteriorment, a cada una d'aquestes classes es van practicar les mateixes tasques i activitats. És per això, que he decidit analitzar a fons només una graella d'observació perquè els resultats de les altres són els mateixos. Per la qual cosa, a l'apartat d'annexos s'observa només una graella omplerta.

Les sessions que he observat i analitzat estaven organitzades de la següent manera. Primerament, es feia un joc d'escalfament per posar el cos a punt. Després de forma individual els nens i nenes saltaven al mini-tramp i feien un salt normal, un salt amb mitja volta incorporada i un salt amb una volta. Finalment, els i les estudiants es distribuïen amb tres grups reduïts per tal de practicar la roda, la vertical i fer tombarelles.

A continuació es poden veure els resultats obtinguts de l'entrevista i de la graella d'observació. Aquests estan agrupats a través de diferents ítems que s'han establert: activitats d'ensenyament aprenentatge, elements d'educació inclusiva, l'aprenentatge cooperatiu, actitud del docent i actitud dels companys i companyes d'aula.

Categoria 1: Activitats d'ensenyament aprenentatge

Tal com exposa el M1_p1: “L’educació inclusiva és aquella en què tothom gaudeix de les mateixes oportunitats. És a dir, una escola que s’adapta als i a les estudiants per a poder-ne extreure el màxim rendiment possible”. Tot i això, aquest especialista a la p2 comenta que la teoria és molt fàcil, però la pràctica és més complexa i que els falta informació per a poder aconseguir aquest objectiu. A més, també destaca a la p3 que els nens i nenes no estan acostumats a ajudar-se sinó que són molt competitius. Literalment exposa: “Actualment, la majoria tenen poca empatia i són molt competitius i hauria de ser al revés”.

Durant les quatre sessions observades, els i les estudiants no eren coneixedors dels objectius i criteris d’avaluació amb els quals el professorat els avaluava. Aquests només sabien que haurien de ser capaços de fer la roda i la vertical seguint les instruccions donades pel docent sense poder escollir una resposta motriu diferent. Així doncs, es va observar una tipologia de tasques en què l’alumnat no escull la manera d’executar-les sinó que ha de repetir un model. Seguint en aquesta línia, es pot afirmar que durant la sessió alguns nens i nenes no estaven motivats per a realitzar les activitats que es proposaven i en molts moments aquests estaven distrets sense practicar activitat física. Tot i això, aquestes suposaven un repte per a la majoria d’infants. Cal afegir que totes aquestes activitats estaven organitzades per tal que fossin exercicis sense que tinguessin una relació i/o connexió entre aquests.

La majoria d’activitats s’adaptaven als ritmes dels i les estudiants. És a dir, es tenia en compte des d’on partia cada alumne i quines eren les seves característiques físiques. D’aquesta manera, si algun jove tenia alguna dificultat per realitzar alguna tasca, el docent li proposava portar a terme la mateixa activitat però en un grau de dificultat menor. Tot i això, es feia una avaluació sumativa on el resultat de l’examen era el més important. A més, si un o una estudiant estava lesionat, aquest anava a seure sense fer activitat física durant l’hora de classe.

Categoria 2: Elements educació inclusiva

El docent d’educació física del centre educatiu escollit, a la p3, descriu tres elements essencials per a poder aconseguir una educació inclusiva: el professorat, els recursos i l’alumnat. En primer lloc, considera que el professorat està poc format i li manca informació per a poder aconseguir aules inclusives. En segon lloc, reclama més recursos (tant materials com humans). És a dir, en moltes ocasions serien necessaris dos docents a l’aula per a poder satisfer les necessitats de tot l’alumnat. Per últim, creu que els i les estudiants tenen un paper molt important per tal que hi hagi una educació per a tothom

i de qualitat. En aquest cas, remarca la manca de valors cooperatius per a poder aconseguir una educació inclusiva.

L'especialista d'educació física també comenta que integra la inclusió mitjançant algun joc cooperatiu i modificacions d'alguns esports per tal que siguin inclusivament. En aquest cas, diu textualment a la p4: "[...] com ja he comentat anteriorment, la pràctica és molt més complexa i per tant, sempre acaben jugant als mateixos nens i nenes en major mesura".

En l'anàlisi de les quatre sessions, s'ha pogut observar que el docent combina activitats individuals amb activitats col·laboratives en alguns moments. En la primera part de la sessió, els nens i nenes saltaven d'un en un al mini-tramp. És per això que en aquest cas la metodologia era totalment individual. Però, un cop els i les estudiants estaven distribuïts amb grups per a realitzar les diferents estacions, en poques ocasions aquests s'ajudaven mútuament per tal d'assolir l'objectiu final. Tot i això, no era un requisit indispensable que els i les estudiants havien de seguir.

En aquest cas, s'utilitzava algun recurs didàctic com era la distribució de l'alumnat amb estacions. D'aquesta manera, es fomentava l'autonomia d'aquests i que gaudissin del temps necessari perquè poguessin anar provant i millorant les habilitats que es van proposar de treballar. Tot i això, els materials no estimulaven la curiositat i la creativitat de l'alumnat, ja que les tasques eren totalment definides i per tant, no hi havia llibertat motriu.

Cal destacar que la majoria d'alumnes no estaven motivats a realitzar les activitats que es proposaven. Per la qual cosa, quan ja havien practicat uns minuts la tasca proposada, aquests es distreien i moltes vegades acabava amb càstig per mal comportament d'alguns infants i joves. A més, els grups es feien sense tenir en compte les característiques i necessitats dels estudiants. Per la qual cosa, en alguna ocasió hi havia conflictes entre els integrants d'aquests.

Finalment, com ja s'ha esmentat anteriorment, quan els i les estudiants havien acabat de practicar les tasques i activitats que s'havien proposat, aquests es dispersaven i feien altres coses. Per aquest motiu, el docent de l'assignatura comenta que hi hauria d'haver més d'un docent per a poder obtenir una educació inclusiva. Tot i això, com que es feien les mateixes activitats cada setmana, els infants i joves no estaven massa motivats i de seguida es cansaven.

Categoria 3: L'aprenentatge cooperatiu

Tal com comenta el M1_p5: "El projecte educatiu de l'escola fomenta aquesta metodologia activa on l'alumnat és un element actiu. Tot i això, aquest any amb la pandèmia no estem utilitzant aquesta forma de treballar tant com altres cursos." A més, a la p6 exposa que aquesta metodologia activa d'aprenentatge fomenta el treball grupal i ajuda a treballar aspectes que no són competitiu. Un aspecte que avui dia és molt present a les sessions d'aquesta matèria i a la vida quotidiana dels i les estudiants.

El M2_p7 exposa textualment: "Crec que és important perquè els i les alumnes que són menys hàbils, aconseguen més motivació a l'hora de realitzar les tasques que es proposen." A més, com ja ha anat exposant anteriorment, actualment els nens i nenes no estan gens acostumats a treballar cooperativament i moltes vegades com que aquests només volen competir, hi ha moltes faltes respecte i actituds negatives en les sessions. El M2 a la p9, considera que l'alta presència de diversitat cultural i social en dificulta la posada en pràctica de l'aprenentatge cooperatiu.

Durant aquestes quatre sessions no s'ha observat que s'implementés l'aprenentatge cooperatiu a l'aula. Els infants estaven distribuïts amb grups en certs moments, però aquests es decidien aleatòriament sense tenir en compte les capacitats, habilitats físiques i el gènere de l'alumnat. A més, les tasques i activitats que es proposaven eren totalment individualistes, ja que els i les estudiants no es necessitaven per a poder complir els objectius individuals. Per la qual cosa, no es van complir les característiques necessàries perquè hi hagués aprenentatge cooperatiu.

Categoria 4: Actitud del docent

Tal com exposa el M1_p11: "El primer trimestre faig jocs cooperatius amb els diferents cursos de cicle superior i a cicle mitjà preparo reptes gimnàstics cooperatius." Per la qual cosa, aquest docent només introdueix l'aprenentatge cooperatiu en certes unitats didàctiques i en algunes ocasions esporàdiques. A més, durant tota l'entrevista, l'especialista comenta que la inclusió és una tasca molt complexa de portar-la a terme a les aules, ja que els nens i nenes no estan acostumats a ser cooperatius i ajudar-se mútuament, sinó al contrari.

Durant les quatre sessions observades, l'especialista d'educació física valorava l'èxit de cada infant i els motivava a seguir practicant per tal d'aconseguir que cada un d'aquests s'adonés de les potencialitats que tenia i les treballés. A més, el docent donava els

feedbacks necessaris perquè tothom pogués progressar adequadament. Tot i això, durant les estacions aquest només se centrava en una i no podia observar el que succeïa en les altres. Per la qual cosa, en alguns moments no era capaç de poder controlar que tothom estigués fent la feina proposada.

Cal destacar que el professor entenia l'error dels infants com un procés d'aprenentatge. És per això, que durant tres sessions els i les estudiants van poder practicar les diferents estacions autònomament per tal que el dia de l'examen tots i totes donessin el seu màxim potencial. Per tant, es pot afirmar que l'avaluació era totalment sumativa i no pas formativa. Així doncs, no es tenia en compte les característiques de cada infant quan estava posant la qualificació. A més, tampoc implicava als i a les estudiants en el procés d'avaluació mitjançant una autoavaluació o coavaluació.

És important tenir en compte que els nens i nenes es barallaven molt durant l'hora de classe i això provocava que no hi hagués un clima positiu de treball a l'aula. Tot i això, el docent es mostrava actiu en tot moment i intentava donar resposta a tot l'alumnat encara que no fos possible en alguns casos.

Categoria 5: Actitud companys i companyes d'aula

Com ja s'ha anat comentant en els ítems anteriors, a la p8 el mestre d'educació física considera que la majoria de nens i nenes són molt competitius. Així doncs, aquest comenta textualment: “[...] els nens més competitius solen destrossar les classes d'educació física. Per això, la inclusió és tan complicada de portar a terme a l'aula.” En canvi, la resta no els agrada practicar activar física. Per la qual cosa, en moltes ocasions es generen conflictes i baralles, ja que alguns estudiants volen guanyar i d'altres gairebé no volen participar en les sessions d'aquesta assignatura. Aquest fet provoca que l'ambient d'aula no sigui positiu en molts moments. A més, aquest professor exposa a la p9: “[...] cal destacar que aquest no és un problema únicament en l'àrea d'educació física sinó que també es veu reflectit en les altres matèries.”

Durant aquestes quatre sessions, no hi havia un bon ambient de classe, ja que en moltes ocasions els nens i nenes es barallaven i hi havia insults entre iguals. Per la qual cosa, hi havia pocs estudiants que practiquessin les activitats i tasques sinó que la majoria estaven parlant o fent altres coses. Moltes vegades els grups de les estacions estaven molt descompensats i provocava que hi hagués molts alumnes que no volguessin participar i per tant, no s'impliquessin en les tasques.

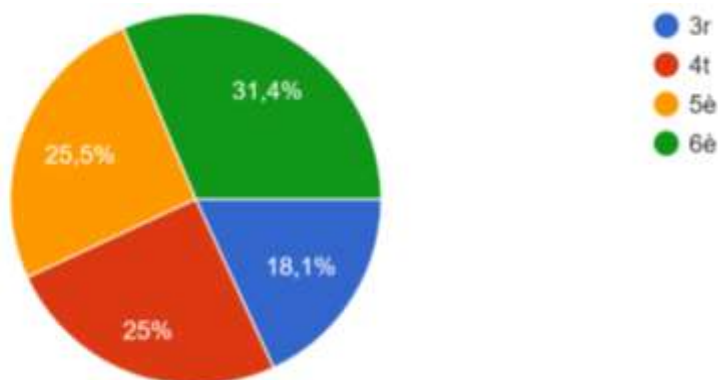
També cal remarcar que els i els estudiants que estaven lesionats i lesionades no ajudaven als seus companys i companyes sinó que estaven apartats de la sessió i simplement feien d'espectadors. És important comentar que alguns alumnes no se sentien còmode practicant la roda, la vertical i/o fent tombarelles davant del grup que els havia tocat. Per la qual cosa, aquests no acabaven provant de fer l'activitat per por (tant a fer la tasca com als seus companys d'aula).

4.5.2. Resultats qüestionaris

A continuació s'exposen i s'analitzen els resultats dels qüestionaris passats a nens i nenes de cicle mitjà i superior (3r, 4t, 5è i 6è) d'un centre educatiu concertat. Cal destacar que en aquesta investigació hi ha participat 188 alumnes dels quals 105 són nenes i 83 són nens distribuïts en els dos cicles d'educació primària.

En el gràfic que hi ha a continuació es pot observar el percentatge d'alumnes que ha participat en aquest estudi. Així doncs, els cursos en què hi ha hagut més col·laboració ha estat a 6è amb un total d'un 31,4% (59 alumnes).

Seguidament s'hi troben els cursos de 5è amb un percentatge de 25,5% (48 alumnes) i amb molt poca diferència s'hi observen les tres línies de 4t amb un 25% (47 alumnes). Finalment, el curs en què hi ha hagut més poca participació ha estat a tercer de primària amb un 18,1% (34 alumnes).

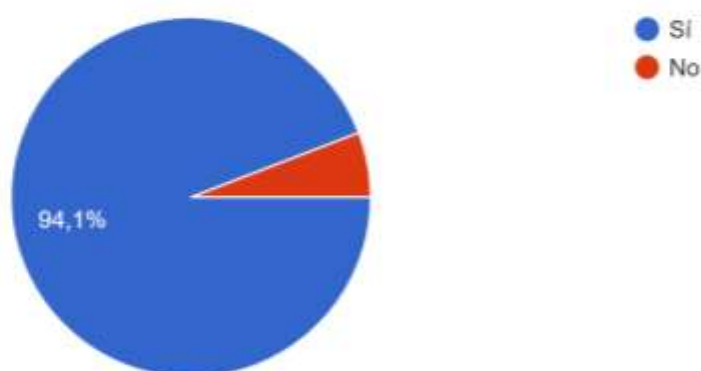

Gràfic 1. Percentatge de participants de cada curs.

La següent pregunta que es va formular als i a les estudiants de cicle mitjà i superior va ser si els agradaven les classes d'educació física a l'escola. En aquest cas, tal com està representat en el gràfic que es troba a continuació, la major part de l'alumnat els agrada practicar aquesta assignatura en el centre educatiu amb un 94,1% que equival a 177 infants i joves del total dels participants de l'estudi (188). La justificació de la resposta d'aquests nens i nenes majoritàriament ha estat que els agrada fer esport, exercicis i jocs i perquè és una assignatura divertida. També han aparegut altres opinions

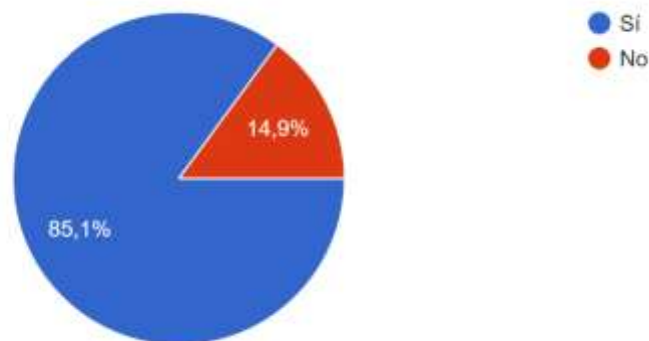
minoritàries justificant perquè els agrada l'educació física com són que els agrada el professor i anar al pati perquè hi ha interacció amb els companys i companyes.

Tal com es pot observar en el següent gràfic, cal destacar que un 5,9% dels i les alumnes no els agrada l'educació física de l'escola. Aquest percentatge equival a 11 persones de les 188 respostes obtingudes. Per la qual cosa, és una petita representació de la mostra de tots els participants en aquest estudi. La majoria d'aquests estudiants afirmen que no els agrada l'assignatura perquè no gaudeixen de les activitats que es proposen a l'aula.

Gràfic 2. Percentatge d'alumnes que els agrada l'assignatura d'educació física.

La majoria dels estudiants de cicle mitjà i superior d'aquest centre educatiu consideren que tothom s'ho passa bé realitzant l'assignatura d'educació física amb un 69,7% (131 alumnes). En canvi, un 30,3% pensa que no tots els nens i nenes s'ho passen bé a les classes d'aquesta assignatura. En aquest cas, m'agradaria relacionar aquesta pregunta amb la pregunta 6 corresponent al qüestionari: Tothom pot participar en les activitats d'educació física que et presenta el docent? Tal com es pot observar en el gràfic que hi ha a continuació, un 85,1% de l'alumnat (160 nens i nenes) creuen que totes les persones poden participar en les activitats que es plantegen en aquesta matèria mentre que un 14,9% (28 nens i nenes) no estan d'acord amb les respostes dels seus companys i companyes.

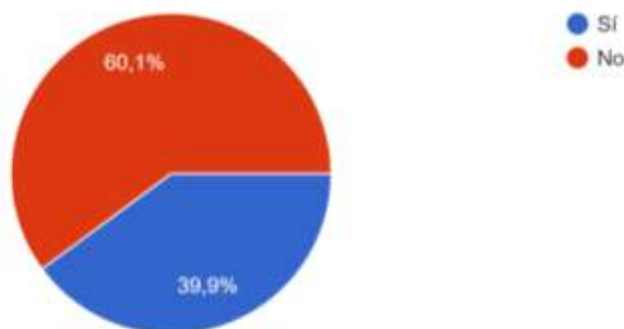

Gràfic 3. Percentatge d'alumnes que creuen que tothom pot participar en les sessions d'educació física.

Els motius pels quals alguns estudiants creuen que no poden participar en les activitats que presenta el docent de l'assignatura són els següents: perquè no els agrada la matèria, perquè no són inclusives, perquè hi ha dificultat per executar les tasques, perquè el treball grupal no funciona i per l'actitud negativa d'alguns alumnes.

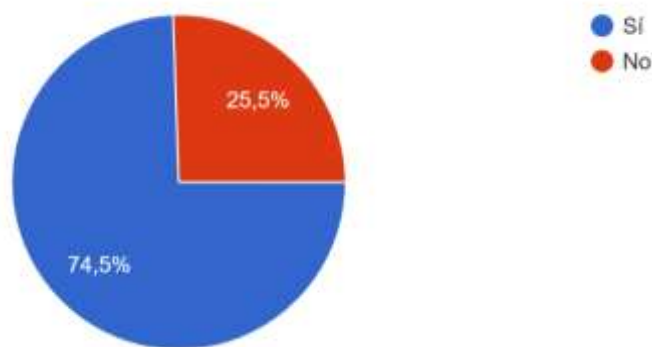
En la següent pregunta, se'ls va proposar una afirmació i els nens i nenes havien de determinar si hi estaven d'acord o no: "Els nens més bons són els qui els agrada més l'educació física". En aquest cas, com s'observa en el gràfic que es troba a continuació, un 60,1% (113 alumnes) dels participants van dir que no hi estaven d'acord. La majoria d'aquests estudiants justifiquen aquesta resposta comentant que les persones que no són tan bones practicant activitat física també els hi pot agradar l'assignatura. A més, alguns nens i nenes creuen que els que agrada més aquesta matèria són els que es porten més malament durant aquesta hora de classe.

Per altra banda, un 39,9% de l'alumnat considera que està d'acord amb l'afirmació esmentada anteriorment. Aquests creuen que les persones que més s'esforcen practicant activitat física són aquelles que els acaba agradant l'educació física. Així doncs, no depèn si ets bo o no executant les tasques que el docent proposa.

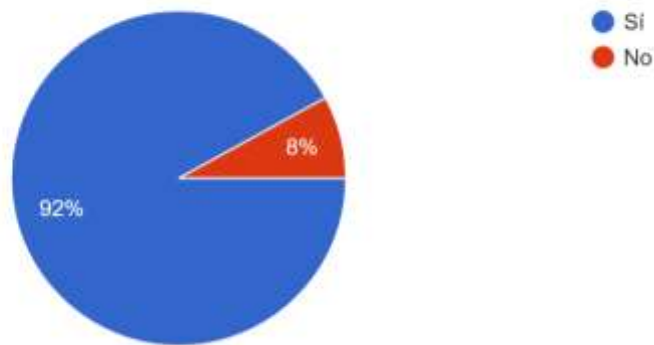
Gràfic 4. Percentatge de participants que estan d'acord o en desacord amb la següent afirmació: "Els nens més bones són els qui els agrada més l'educació física."

En la següent pregunta es va demanar als participants si quan feien activitats o tasques grupals acceptaven a tothom. En aquest cas, la majoria dels nens i nenes estan d'acord en el fet que s'accepta a tothom amb un 74,5% (140 nens i nenes). En canvi, un 25,5% dels estudiants exposen tot el contrari (48 alumnes). La majoria dels nens i nenes que van donar una resposta negativa afirmen que aquest fet és a causa que molts companys i companyes d'aula provoquen constantment i empien la resta de la classe. A més, també comenten que molts alumnes són competitius i fan un joc molt individual. Així doncs, no poden jugar tots junts sense que hi hagi cap problema. Finalment, una menor part d'aquests diuen que no s'accepta a tothom quan es fan grups perquè hi ha infants i joves que no són bons practicant activitat física i perquè són diferents de la resta del grup.

Gràfic 5. Percentatge alumnes que consideren que accepten a tothom quan es fan grups.

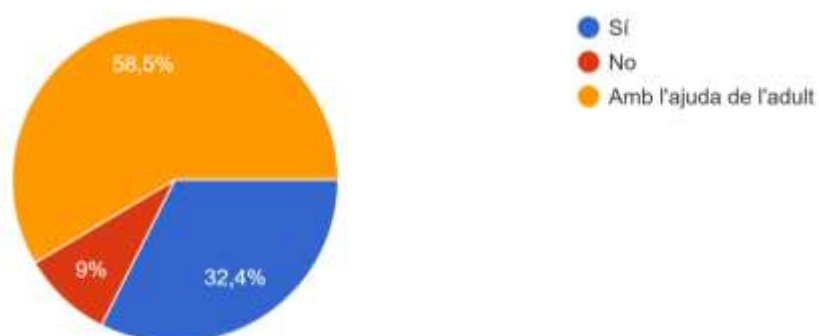
La majoria de l'alumnat considera molt important practicar activitat física. És per això que només un 8% de tots els participants (15 alumnes) no creu que sigui necessari que tothom faci educació física. Molts d'aquests que neguen que sigui important és perquè diuen que les activitats i/o tasques que es practiquen en aquesta àrea de coneixement no són essencials pel seu futur. En canvi, aquelles persones que consideren necessari que tothom practiqui activitat física és perquè s'han de mantenir en forma i també es poden divertir amb aquesta matèria.

Gràfic 6. Resultats dels alumnes si creuen que és necessari fer activitat física.

En les tres últimes preguntes, poc més de la meitat dels infants conclouen que hi ha moltes baralles i insults a les classes d'educació física. En el primer cas, un 55,3% (104 alumnes) dels estudiants creuen que durant l'execució de les tasques i/o activitats a realitzar hi ha baralles constants. Mentre que en el segon cas, un 55,9% (109 alumnes) dels nens i nenes de cicle mitjà afirmen que hi ha insults durant les sessions d'aquesta assignatura. Moltes vegades aquestes baralles i insults són perquè els alumnes són molt competitiu i fan trampes per a poder guanyar. A més, en alguns casos els nens que els costa més practicar educació física, reben molts insults per part dels altres companys i companyes de classe. És per això, que en el gràfic que hi ha a continuació es pot observar si l'alumnat és capaç de posar-se d'acord i solucionar els conflictes que van sorgint a l'estona de pràctica d'activitat física.

En aquest gràfic es pot observar que un 58,5% (110 alumnes) dels nens i nenes consideren que necessiten l'ajuda de l'adult, concretament del docent de l'assignatura per a posar-se d'acord i solucionar els conflictes. En canvi un 32,4% creu que els infants i joves són capaços de posar-se d'acord i solucionar els problemes que van sorgint. Finalment un 9% (17 estudiants) considera que no en saben i per tant, es podria relacionar amb què necessiten ajuda.

Gràfic 7. Resultats alumnes segons la capacitat que tenen de resoldre els conflictes.

4.5.3. Comparació dels resultats

En aquesta reflexió final m'agradaria comparar els resultats obtinguts del qüestionari passat als i a les estudiants de cicle mitjà i superior i les graelles d'observació de les quatre sessions analitzades. Així doncs, poder tenir una visió general de què pensen els alumnes, la pràctica d'educació física i l'opinió del docent d'aquesta àrea del coneixement.

Com s'ha pogut observar en l'apartat anterior, la majoria d'estudiants els agrada la pràctica d'educació física del centre educatiu. Tot i això, hi ha una part d'alumnes que consideren que no tothom s'ho passa bé realitzant aquesta matèria. Durant les quatre sessions observades, alguns nens i nenes no volien practicar alguna tasca proposada i per tant, aquests es passaven alguns minuts mirant-se els seus companys i companyes com la realitzaven. A més, un cop els i les estudiants havien fet l'exercici que tocava dues o tres vegades, aquests estaven cansats de fer-ho i per tant, es passaven el temps restant parlant. En aquest moment es podien observar faltes de respecte i baralles constants entre companys i companyes d'aula. Moltes vegades aquestes situacions són degudes a que alguns alumnes s'enriuen dels altres i això provoca que acabi amb baralles i insults entre iguals. També hi ha altres ocasions on els joves més competitius tenen problemes amb els altres membres de la classe, ja que aquests sempre volen guanyar i fan el que sigui per aconseguir-ho. Aquest fet fa que moltes persones no estiguin còmodes per a practicar i dur a terme les tasques i activitats que es proposen. Així doncs, tal com ha comentat el mestre 1 a l'entrevista, els alumnes més competitius destrossaven la classe amb aquest tipus d'actuacions.

Si ens fixem en els gràfics dels resultats dels qüestionaris, només 28 alumnes van respondre que no tothom pot participar en les activitats que es proposen en l'assignatura d'educació física. En aquest cas, durant les quatre sessions, s'ha pogut observar que les persones que estaven lesionades no podien participar en moltes de les tasques que es proposaven. A més, algunes vegades els alumnes no se sentien còmodes practicant diferents exercicis davant de companys i companyes del grup que els havia tocat. Per tant, aquests no volien portar a terme l'activitat proposada.

La majoria de l'alumnat participant en aquest estudi considera que s'accepta tothom en els grups. Tot i això, 48 estudiants creuen que no és així. En aquest cas, tots aquests nens i nenes que comenten que no s'accepta a tothom afirmen que és a causa del mal comportament dels companys i companyes d'aula. A més, tal com comenta el docent a

l'entrevista, els infants i joves més competitius no fomenten un bon ambient de treball sinó tot el contrari. També cal remarcar que amb l'anàlisi de les quatre sessions, s'ha pogut observar que no hi ha cooperació ni col·laboració entre iguals. És a dir, en la majoria de les ocasions, cada individu realitza les tasques proposades individualment sense tenir en compte la resta de grup classe.

Finalment, m'agradaria fer èmfasi a les tres últimes preguntes del qüestionari. En aquestes es pot observar com bona part dels infants i joves creuen necessari l'ajuda de l'adult a l'hora de resoldre conflictes que van sorgint a la sessió. Tant a l'entrevista com a les observacions s'ha vist que durant les classes d'educació física hi ha conflictes i baralles entre companys i companyes de classe. En moltes d'aquestes ocasions, els i les estudiants necessiten l'ajuda del docent per a poder resoldre els problemes que tenen entre iguals.

5. DISCUSSIÓ

En aquest apartat es contrasten els resultats obtinguts amb l'evidència científica buscant similituds i diferències de la informació obtinguda en el marc pràctic amb els autors i autores utilitzades en el marc teòric d'aquest estudi. Per a fer-ho, s'ha ordenat la informació amb els tres grans blocs utilitzats en el marc teòric de la investigació: educació inclusiva, educació física inclusiva i aprenentatge.

Ítem 1: Educació inclusiva

El docent de l'assignatura d'educació física del centre escollit comenta que una educació inclusiva és aquella en la qual els i les estudiants gaudeixen de les mateixes oportunitats. Així doncs, Pujolàs i Lago (2006), dins del Departament d'Ensenyament 2015, p.8), exposen que la diversitat és un aspecte molt comú i normal a les aules, ja que totes les persones presentem característiques diferents. A més, aquests autors també exposen que l'educació inclusiva és aquella en què tot l'alumnat aprèn conjuntament en una aula, tenint en compte les característiques i necessitats dels nens i nenes. La majoria d'estudiants creuen que la bona part de l'alumnat gaudeix fent les classes d'educació física. En canvi, un 30,3% pensen que no tothom s'ho passa bé. Probablement com que les activitats són repetitives i es practiquen les mateixes durant diverses sessions, aquests s'acaben avorrint per manca de reptes nous. A més, quan un estudiant està lesionat no participa activament a l'aula sinó que actua com a element passiu observant com els companys i companyes realitzen les activitats. Per la qual cosa, no hi ha adaptació de les tasques i activitats en aquestes situacions.

El mestre de l'assignatura considera que hi ha tres factors essencials per tal que hi hagi una educació inclusiva: recursos, professorat i alumnes. En el primer, aquest exposa que actualment manquen recursos a l'escola (tant humans com materials). Tal com comenta Hegarty, 1994, p.6 citat per Pujolàs 2006: "Un món que disposa dels recursos econòmics i tecnològics que possibiliten la comunicació global instantània, així com dur persones a l'espai, difícilment pot dir que és impossible educar tots els seus nens". En el segon, l'especialista d'educació física comenta que els docents estan poc formats en aquest àmbit. El Departament d'Educació de Catalunya (2015) exposa que el professorat té el dret i el deure d'estar en constant formació. A més, Ríos (2004, 2005) exposa que és essencial que el professorat estigui en contacte amb tots els especialistes que influeixen en l'educació dels alumnes (d'educació especial, agents externs,...). En aquest cas, no s'ha vist un contacte amb els altres agents que intervenen en l'educació dels i les estudiants per part del mestre. Per últim, tal com destaca el mestre d'aquest

àmbit del coneixement, la majoria dels estudiants són molt competitius i això provoca que en moltes ocasions hi hagi conflictes entre companys i companyes d'aula. La mateixa autora, Ríos (2004, 2005), comenta que hi ha d'haver una compensació de situacions competitives. És a dir, hi ha d'haver competició perquè és una font d'aprenentatge important pels alumnes, però també s'han de potenciar situacions on es reforcin les relacions positives entre iguals. D'aquesta manera, provocar que tothom pugui participar en les activitats i/o jocs que es proposin a l'aula. Malgrat que durant les quatre sessions observades es combinaven activitats individuals i col·lectives, aquestes es podien realitzar sense necessitar els companys i companyes de la classe o grup. Per la qual cosa, la majoria d'estudiants no ajudaven que la resta de membres de la classe aconseguissin assolir l'objectiu final que se'ls proposava. Tot i això, la majoria dels nens i les nenes comenten que s'accepta a tothom en les activitats grupals. Però hi ha alguns altres que creuen que aquest fet no succeeix en les sessions d'educació física. En aquest últim cas, comenten que els i les alumnes són molt competitius i volen guanyar sempre sense deixar que participin els companys i companyes del grup. A més, també exposen que aquests provoquen constantment i empipen la resta de la classe.

És important remarcar que quan els nens i nenes estaven distribuïts amb grups reduïts, el docent intentava que tothom anés practicant la tasca tenint en compte les necessitats i característiques d'aquests. Collicott (2000) esmenta que l'ensenyament a multinivell ajuda que els i les alumnes puguin assolir els objectius individuals finals. S'ha de tenir en compte que aquests objectius han d'estar molt pensats segons les característiques i necessitats per a cada nen i nena. En les quatre sessions, no hi havia uns objectius establerts per a cada persona, però s'intentava que tothom practiquéssim activament la tasca per a poder millorar dins les possibilitats de cada participant.

Ítem 2: Educació física inclusiva

En les quatre sessions observades es proposaven tasques dirigides sense donar opció als infants de decidir com executar-les. Famose (1982), citat per Ramírez (2007, p.100), anomena aquestes tasques com a "tasques definides", i les descriu com a accions en què s'especifica l'objectiu, la manera en què s'han d'executar i l'espai o material necessari per a portar-les a terme. Tot i això, es va poder observar que s'anaven adaptant els ritmes d'execució de la tasca segons les capacitats de cada estudiant. És a dir, cadascú practicava l'activitat dins les seves possibilitats. Per tal de poder atendre a tot l'alumnat i les diferents capacitats que presenten, Pujolàs (2015) esmenta que cal tenir en compte diferents principis. Un d'aquests l'anomena "principi de la personalització" (p.6). Aquest fonament es basa en saber les necessitats i

característiques de cada infant per tal de poder-les cobrir i satisfer. A més, tal com exposa el Departament d'Ensenyament (2015), la personalització de l'aprenentatge és un principi fonamental per a aconseguir una educació inclusiva. Així doncs, que tothom pugui desenvolupar les seves potencialitats.

El mestre d'aquesta matèria també comenta que l'alta presència de diversitat cultural i social que és present a l'escola en dificulta la posada en pràctica de l'aprenentatge cooperatiu. Capallonch, Godall i Lleixà (2007) esmenten que l'assignatura d'educació física té molt potencial perquè els i les estudiants interactuïn entre iguals, sobretot aquells alumnes nouvinguts. Aquest fet succeeix gràcies a la vivencialitat de les tasques i activitats que es proposen en aquesta. Durant les quatre sessions observades no es va portar a terme aquesta metodologia d'ensenyament. Tot i això, en algunes ocasions hi va haver algunes tasques col·laboratives en què els nens i nenes es podien ajudar entre ells, però no era un requisit indispensable.

Ítem 3: Aprenentatge cooperatiu

El centre educatiu on s'ha portat a terme aquesta investigació treballen mitjançant la metodologia de l'aprenentatge cooperatiu. Velázquez (2010) exposa que l'aprenentatge cooperatiu és una metodologia en què els i les estudiants estan distribuïts en grups heterogenis i treballen conjuntament per tal de millorar el seu aprenentatge i els dels companys i companyes de grup. A més, Pujolàs (2009) destaca que és essencial que hi hagi una participació igualitària i interacció simultània amb els components de grup. Tot i això, el docent d'educació física esmenta que aquest any no s'està utilitzant aquesta estratègia didàctica com passava en altres anys a causa de la pandèmia que estem vivint. També comenta que aquest mètode d'ensenyament fomenta que els i les alumnes menys hàbils aconseguixin més motivació per a portar a terme les tasques que es proposen a l'aula. Fernández- Rio (2018) proposa diferents estratègies per tal que tots els i les estudiants puguin assolir els objectius (tant individuals com grupals). Una d'aquestes consisteix que es plantegin diverses activitats que requereixin diferents habilitats. D'aquesta manera, tothom podrà participar i se sentirà part del grup de treball. A més, aquest autor comenta que és important incloure continguts conceptuals, procedimentals i actitudinals combinats perquè tots els i les alumnes tinguin l'oportunitat de sentir-se partícips de la tasca, sobretot aquells que siguin menys hàbils a nivell motriu. Al llarg de les sessions observades no es combinaven diferents continguts sinó que tots eren procedimentals. Aquest fet provocava que només els i les estudiants amb més capacitats físiques poguessin participar activament en algunes tasques. A més, en

algunes ocasions aquests reien de la resta de companys i companyes sense ajudar-los a assolir l'objectiu final.

Tal com s'ha esmentat anteriorment, aquest any l'aprenentatge cooperatiu s'empra en menor mesura que altres anys en el centre educatiu on s'ha realitzat la investigació. A més, el docent de l'assignatura d'educació física comenta que aquesta metodologia de treball s'implementa esporàdicament a les sessions d'aquesta assignatura. Aquest professional també esmenta que la inclusió és una tasca complexa de portar-la a terme a l'aula i sempre acaben participant els mateixos estudiants. Pujolàs (2006) exposa que l'educació inclusiva no és una tasca senzilla però necessària a treballar. És important tenir en compte que tothom té dret a rebre les mateixes oportunitats d'èxit sense tenir en compte les necessitats i característiques individuals. A més, tot l'alumnat aprèn i comparteix molts moments conjuntament propiciant una societat sense exclusions. Aquest mateix autor exposa que la inclusió és difícil de treballar però és possible. Per tant, s'ha d'intentar gestionar la diversitat per tal que els nens i nenes siguin capaços d'aprendre junts. Durant les quatre sessions observades, s'ha pogut veure que en cap cas es feia una avaluació formativa sinó sumativa. És a dir, no es tenia en compte el desenvolupament i progrés de cada estudiant sinó la qualificació es determinava mitjançant un examen final. Johnson i Johnson, Holubec (1999) estableixen cinc elements bàsics per tal que hi hagi aprenentatge cooperatiu. Un d'aquests es tracta de l'avaluació grupal que consisteix que els membres del grup tinguin l'oportunitat de decidir en quina mesura estan assolint els objectius marcats. Fernández-Rio (2018) també exposa que avaluar amb flexibilitat és una estratègia que s'ha d'aplicar quan es treballa cooperativament. En aquest cas, l'autor comenta que és essencial que els i les estudiants participin en aquest procés d'avaluació ja sigui mitjançant una autoavaluació, coavaluació, entre d'altres. Cal destacar que durant les sessions analitzades, l'alumnat no participava en aquest procés d'avaluació i era només el docent que posava una qualificació envers què observava a l'examen.

En diversos moments de l'entrevista, el docent d'educació física va comentar que no hi ha un ambient positiu a les sessions d'aquesta assignatura, ja que els nens i nenes no estan gens acostumats a treballar amb grup. En la majoria d'ocasions, els i les estudiants no entenen que l'objectiu final és cooperar i no competir. A més, aquest destaca que no només és un problema en aquesta àrea del coneixement sinó que succeeix el mateix en les altres matèries. Pujolàs (2008) comenta que l'estructura individual està molt arrelada a la nostra societat i això en dificulta l'aplicació de l'aprenentatge cooperatiu a les aules. A més, Slavin (1999) exposa que si només es demana un resultat final, els alumnes menys hàbils no participen activament i per tant,

són exclosos de les activitats que es proposen. Així doncs, com ja s'ha esmentat anteriorment, a les quatre sessions només es té en compte el producte final i en aquest cas és totalment individual. Per la qual cosa, no hi ha aprenentatge cooperatiu en cap cas perquè no es compleixen els elements bàsics d'aquesta metodologia d'ensenyament. A més, la majoria de l'alumnat considera que la mentalitat dels nens i nenes més competitius provoca que hi hagi insults i problemes constants amb els companys i companyes d'aula. Aquests creuen que no són capaços de resoldre els conflictes que sorgeixen sols sinó que necessiten l'ajuda de l'adult. Durant les sessions analitzades, moltes d'aquestes situacions acabaven amb càstigs i provocava que aquests alumnes no poguessin participar més a la sessió.

Limitacions i línies de futur de l'estudi

La principal limitació d'aquest estudi ha estat la poca varietat de grups observats i analitzats. En aquest cas, m'hauria agradat poder presenciar altres sessions d'educació física amb diferents cursos, però per temes de disponibilitat horària personal m'ha estat impossible.

Una altra limitació en aquesta investigació ha estat que no he pogut observar els i les estudiants en un altre context. És a dir, només he presenciat sessions d'educació física i m'hagués agradat poder assistir en altres matèries per poder veure les relacions entre companys i companyes d'aula en un context diferent. Així doncs, poder entendre millor les actituds i comportaments d'aquests.

Finalment, considero que m'hagués estat útil poder realitzar aquesta investigació amb més temps. Cal tenir en compte que he realitzat aquest estudi en el mateix centre educatiu on he estat fent pràctiques. Per la qual cosa, com que vaig haver de fer la intervenció didàctica i amb les festes planejades a l'escola, només vaig poder observar quatre sessions.

Pel que fa a les línies de futur d'aquest estudi, considero que seria interessant poder incloure tots els professionals que influeixen en el procés d'ensenyament i aprenentatge de l'alumnat que ha participat en aquesta investigació (tutors, famílies i especialistes de les àrees del coneixement). D'aquesta manera, conèixer i incidir en les relacions que hi ha entre companys i companyes d'aula.

Des del meu punt de vista crec que seria important comparar sessions de diferents centres educatius. D'aquesta manera, disposar de més informació per a poder fer un estudi més exhaustiu.

Aquesta investigació permet fer visible algunes estratègies i recursos per a saber tractar la inclusió dins l'àrea d'educació física. Així com tenir present la importància que tothom gaudeixi de les mateixes oportunitats d'èxit i per tant, que tots els nens i nenes progressin segons les seves capacitats. En aquest cas, s'ha fet un estudi en un centre educatiu concret, però pot ser un exemple de com es treballa la inclusió a dins una matèria.

6. CONCLUSIONS

Un cop realitzat aquest treball, he pogut observar que donar resposta a les característiques i necessitats de cada estudiant és una tasca molt complexa. Tot i això, és molt important que tots els docents del centre educatiu creguin que és possible i treballin conjuntament per assolir-ho. És per això, que el professorat hauria d'estar en constant formació per conèixer les estratègies que poden ajudar a satisfer les necessitats (individuals i grupals) de l'alumnat. A més, cal tenir en compte que l'actitud del mestre envers els nens i nenes és essencial per tal que tothom se senti inclòs dins l'aula i per tant, qualsevol acció que aquest faci, influirà positivament o negativament a tot el grup classe.

En iniciar aquest Treball de Final de Grau em vaig proposar la següent pregunta de recerca: "Quins elements són importants per fomentar la inclusió dels nens i nenes de cicle mitjà i superior d'educació primària a l'àrea d'educació física en un centre escolar concertat de Vic?". Amb la recerca i l'observació realitzada es pot afirmar que hi ha molts elements que són importants per a fomentar la inclusió dels nens i nenes: activitats, metodologia d'ensenyament, aprenentatge cooperatiu, actitud del docent i actitud dels companys i companyes d'aula. Com es pot observar, la majoria de factors que influeixen depenen del plantejament i creences que el propi professor d'educació física té. És a dir, les tasques poden ser plantejades de diferents maneres segons les necessitats que aquest considera necessàries pel desenvolupament dels i les estudiants: tasques competitives o cooperatives, tasques progressives, tasques motivadores i que suposen reptes per l'alumnat, tasques amb més d'una possible resposta motriu, entre d'altres.

Responent a l'objectiu específic d'aquest treball: "Analitzar l'opinió de l'alumnat i docent d'educació física envers les pràctiques inclusives que es porten a terme a l'aula.", la majoria dels i les estudiants consideren que les activitats i tasques que es porten a terme a l'assignatura d'educació física són per tothom i no es generen desigualtats. Tot i això, cal destacar que una part minoritària de l'alumnat no se sent inclosa amb les activitats d'aquesta matèria. Els principals motius que comenten són la competitivitat i les faltes de respecte entre companys i companyes d'aula.

Donant resposta a l'altre objectiu específic: "Valorar les activitats d'aprenentatge en les sessions d'educació física", he observat poques pràctiques que fomenten la inclusió en les quatre sessions observades. En aquest cas, les activitats es repetien a més d'una classe i per tant, aquestes no eren motivadores pels estudiants. A més, la metodologia d'ensenyament que s'utilitzava a l'àrea d'Educació Física era tradicional on es

fomentaven més activitats individuals que no pas cooperatives. Per la qual cosa, els infants no s'havien d'ajudar entre iguals per assolir els objectius. Tot i això, el docent d'aquesta assignatura intentava ajudar al màxim a respondre les necessitats i característiques de l'alumnat tenint en compte les capacitats de cada estudiant.

Finalment, fent referència a l'objectiu general: "Analitzar les activitats d'aprenentatge inclusives en l'àrea d'educació física en un centre escolar d'educació primària", cal destacar que gràcies als instruments utilitzats (entrevista, qüestionari i graella d'observació) s'han pogut analitzar els aspectes inclusivament a les activitats d'aprenentatge dins l'assignatura d'educació física. En aquest cas, s'ha arribat a la conclusió que no hi ha gaires activitats que fomentin la participació de tot l'alumnat. És a dir, es plantegen tasques que no requereixen cooperació entre companys i companyes d'aula sinó activitats competitives on els nens i nenes amb més bones capacitats físiques són els que guanyen en la majoria d'ocasions.

Per acabar aquest apartat, m'agradaria destacar que durant els quatre anys d'estudis universitaris en el grau d'educació primària hi ha hagut poques assignatures en què s'ha treballat la inclusió i la gestió de la diversitat a l'aula. Tot i això, se'ns han exposat i hem practicat diferents metodologies d'ensenyament on els i les estudiants són actius en el procés d'aprenentatge.

Finalment, cal tenir en compte que durant els quatre anys a la universitat hem tingut la possibilitat d'estar en contacte amb alumnes des del primer curs (amb l'estada a l'escola un dia per setmana) fins a quart (amb les pràctiques curriculars). Aquest fet ens ha facilitat detectar els errors per a poder millorar la pràctica docent. Cal destacar que la feina de docent implica estar en constant formació i autoavaluació per poder créixer (tant a nivell personal com professional).

7. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Ainscow, M. (2006). Fer inclusiva l'educació: Com s'hauria de conceptualitzar la tasca? *Suports*, 10(1), 4-10.

Bray Stainback, S. (2001). L'educació inclusiva: definició, context i motius. *Suports: revista catalana d'educació especial i atenció a la diversitat*, 5(1), 18-25.

Capllonch, M., Godall, T., Lleixà, T. (2007). El professorat d'Educació Física a l'escola multicultural. Percepcions del context i necessitats de formació. *Temps d'educació*, 61-74.

Carbó, J. (2014). *Pràctiques educatives que afavoreixen la inclusió de l'alumnat amb discapacitat en les sessions d'educació física* (Tesi Doctoral, Universitat de Barcelona). <http://hdl.handle.net/10803/286037>

de Catalunya, G. (2015). *De l'escola inclusiva al sistema inclusiu. Materials per a l'atenció a la diversitat*. Servei de Comunicació i de Publicacions. <http://educacio.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/colleccions/inclusio/escola-inclusiva/escola-inclusiva.pdf>

Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, DOGC núm. 7477, Disposicions (2017).

Fernández-Río, J., Méndez, A. (2016). El Aprendizaje Cooperativo: Modelo Pedagógico para Educación Física. *RETOS. Nuevas Tendencias en Educación Física, Deporte y Recreación*, (29), 201-206.

Fernández-Río, J. (2018). Participación equitativa e igualdad de oportunidades de éxito: sexto y séptimo elementos básicos del aprendizaje cooperativo. *XI Congreso Internacional de Actividades Físicas Cooperativas*, 1-6.

Flores, M. (2004). Implicaciones de los paradigmas de investigación en la práctica educativa. *Revista Digital Universitaria*, 5(1), 2-9.

García, R., Traver, J.A., Candela, I. (2001). *Aprendizaje cooperativo. Fundamentos, características y técnicas* (2a ed.). Editorial CCS.

Grajales, T. (2000). Tipos de investigación. Recuperado de <http://tgrajales.net/investipos.pdf>

Hernández-Sampieri, R., Mendoza, C.P. (2018). *Metodología de la investigación: Las rutas cuantitativa, cualitativa y mixta*. McGraw-Hill Interamericana.

Johnson, R.T., Johnson, D.W. (1997). Una visió global de l'aprenentatge cooperatiu. *Racó*, (1)1, 54-64.

Johnson, R.T., Johnson, D.W., Holubec, E.J. (1994). *El aprendizaje cooperativo en el aula*. Editorial Paidós.

Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, DOGC núm. 5422, 59 (2009).

Lleixá-Fortuño, M., Montesó-Curto, P. (2015). *Investigació en infermeria: teoria i pràctica* (1a ed.). Publicacions URV.

Meneses, J., Rodríguez, D. (2011). *El cuestionario y la entrevista* [Apunts acadèmics]. UOC.

Metzler, M.W. (2017). *Instructional models for physical education* (3rd ed.). Routledge.

Moliner, D., Hernando, C., (2015). *Didàctica de l'Educació Física* (1a ed.). Editorial UJI.

Muntaner, J. J. (2016). Buenas prácticas en educación inclusiva. *Servicio de publicaciones de la Universidad de Murcia*, 34(1), 31-50.

Organització de les Nacions Unides per l'Educació, la Ciència i la Cultura. (2009). *Directrices sobre políticas de inclusión en la educación*. UNESCO.

Ortega, A.O. (2018). *Enfoques de investigación: Métodos para el diseño urbano-arquitectónico..*

Pérez, Z. P. (2011). Los diseños de método mixto en la investigación en educación: Una experiencia concreta. *Revista electrónica educare*, 15(1), 15-29.

Pujolàs, P. (2007). La inclusió escolar i estratègies per a fer-la possible. 1-16.

Pujolàs, P. (2008). Cooperar per aprendre i aprendre a cooperar: el treball en equips cooperatius com a recurs i com a contingut. *Suports*, 12(1), 21-37.

Pujolàs, P. (2015). La inclusió escolar: principis i estratègies per a fer-la possible. *Àmbits de psicopedagogia i orientació*, 43, 3-14.

Pujolàs, P. (2010). *Aprender juntos alumnos diferentes: los equipos de aprendizaje cooperativo en el aula (1ª ed.)*. Ediciones Octaedro.

Ramírez, E. (2007). *El descobriment: un context educatiu per implicar els alumnes d'educació primària en l'aprenentatge de la natació* (Tesis doctoral, Universitat de Vic). <http://hdl.handle.net/10854/1731>

Ramos, C. A. (2015). Los paradigmas de la investigación científica. *Avances en psicología*, 23(1), 9-17.

Ríos, M. (2005). *La Educación Física como componente socializador en la inclusión del alumnado con discapacidad motriz. Estudio de casos en la etapa de educación primaria*. Treball de Fi de Màster. Universitat de Barcelona.

Ríos, M. (2009). La inclusión en el área de Educación Física en España: análisis de las barreras para la participación y aprendizaje. *Ágora para la Educación Física y el Deporte*, 9, 83-114.

Rodríguez-Gómez, D. (2018). El projecte d'investigació. *Apunts del Màster de Millora dels ensenyaments d'Educació Infantil i Primària*. UOC.

Ruiz, P. (1994). L'adequació curricular individual en Educació Física. [Apunts acadèmics]. INEFC- Lleida.

Slavin, R.E. (1999). *Aprendizaje cooperativo: teoría, investigación y práctica*. Argentina: Aique.

Vázquez, MA. L., Ferreira, M. R., Mogollón. A.S., Fernández, M. J., Delgado, M.E. Vargas, I. (2006). *Introducción a las técnicas cualitativas de investigación aplicadas en salud*. (1a ed.). Programa Editorial.

Velázquez, C., Bähr, I., Barba, J.J., Casey, A., Dyson, B., Fernández, J., Gonzalo, L.A., López, V.M., Méndez, A., Vacas, R. A. (2010). *Aprendizaje cooperativo en Educación Física: Fundamentos y aplicaciones prácticas* (1a ed.). INDE Publicaciones.

Velázquez, C. (2012). Comprendiendo y aplicando el aprendizaje cooperativo en Educación Física. *Revista Española de Educación Física y Deportes*, 400, 11-36.

Vitello, S., Mithaug, D. (2013). *Inclusive schooling: National and international perspectives*. Routledge.

8. ANNEXOS

8.1. Plantilla entrevista docent educació física

1. Què en saps de l'educació inclusiva? Com la definiries? Coneixes documentació?
2. Per què consideres que és important i necessari que hi hagi una educació física inclusiva?
3. Quins elements creus que són essencials per tal que hi hagi una educació física inclusiva?
4. Com integres la inclusió en la preparació i execució de les teves classes?
5. Coneixes el model de l'aprenentatge cooperatiu?
6. Quins aspectes o elements creus que es treballen en l'aprenentatge cooperatiu?
7. Com et pot ajudar l'aprenentatge cooperatiu en l'educació inclusiva? Pots posar algun exemple en educació física?
8. Quins avantatges creus que aporta als infants quan es treballa cooperativament?
9. Quins inconvenients creus que aporta als infants quan es treballa cooperativament?
10. Quines són les teves impressions quan utilitzes l'aprenentatge cooperatiu?

11. Has implementat mai aquesta metodologia a l'aula? Quines són les teves impressions?

12. Actualment quines són les teves primeres formacions? O quines formacions t'agradaria realitzar?

8.2. Entrevista docent educació física

1. Què en saps de l'educació inclusiva? Com la definiries? Coneixes documentació?

Considero que l'educació inclusiva és aquella en què tothom gaudeix de les mateixes oportunitats. És a dir, una escola que s'adapta als i a les estudiants per a poder-ne extreure el màxim rendiment possible.

Estic al corrent de documentació. Sobretot intento està informat sobre els jocs inclusius i l'aprenentatge cooperatiu.

2. Per què consideres que és important i necessari que hi hagi una educació física inclusiva?

Considero que és important per tal que tothom tingui les mateixes oportunitats. Tot i això, la teoria és molt fàcil però la pràctica és bastant difícil de portar a terme una educació igualitària per a tots i totes. També, des del meu punt de vista crec que ens falta informació per a poder assolir una educació física de qualitat i per a tothom.

3. Quins elements creus que són essencials per tal que hi hagi una educació física inclusiva?

Primerament crec que el professorat. En aquest cas, està poc preparat i ens falta molta informació per a poder implementar-ho a l'aula. En segon lloc, els recursos (tant humans com materials). Moltes vegades necessitaríem que hi hagués més d'un docent a l'aula per a les característiques dels nens i nenes. Per últim, crec que l'alumnat té un paper molt important. Actualment, la majoria tenen poca empatia i són molt competitius i hauria de ser al revés.

4. Com integres la inclusió en la preparació i execució de les teves classes?

Busco jocs cooperatius i faig alguna modificació als jocs tradicionals i/o esports. Tot i això, com ja he comentat anteriorment, la pràctica és molt més complexa i per tant, sempre acaben jugant als mateixos nens i nenes en major mesura.

5. Coneixes el model de l'aprenentatge cooperatiu?

Sí. El projecte educatiu de l'escola fomenta aquesta metodologia activa on l'alumnat és un element actiu. Tot i això, aquest any amb la pandèmia no estem utilitzant aquesta forma de treballar tant com altres cursos.

6. Quins aspectes o elements creus que es treballen en l'aprenentatge cooperatiu?

Sobretot es fomenta el treball en equip i aspectes que no són competitius.

7. Com et pot ajudar l'aprenentatge cooperatiu en l'educació inclusiva? Pots posar algun exemple en educació física?

Crec que és important perquè els i les alumnes que són menys hàbils, aconsegueixen més motivació a l'hora de realitzar les tasques que es proposen. A més, en general tots els i les alumnes tenen ganes de fer activitat física.

8. Quins avantatges creus que aporta als infants quan es treballa cooperativament?

Sobretot motivació per a tot l'alumnat, tenir més empatia i ajudar als i a les persones que tenen més dificultats (actualment no passa). Tot i això, els nens més competitius solen destrossar les classes d'educació física. Per això, la inclusió és tan complicada de portar a terme a l'aula.

9. Quins inconvenients creus que aporta als infants quan es treballa cooperativament?

Avui dia els i les alumnes no estan gens acostumats a treballar en grup i això en dificulta molt l'aplicació de l'aprenentatge cooperatiu. També cal destacar que aquest no és un problema únicament en l'àrea d'educació física sinó que també es veu reflectit en les altres matèries.

Considero que en aquest centre educatiu tenim una diversitat cultural i social molt alta i això en dificulta la implementació de l'aprenentatge cooperatiu.

10. Quines són les teves impressions quan utilitzes l'aprenentatge cooperatiu?

La majoria dels nens i nenes no entenen que l'objectiu d'aquestes tasques és cooperar i no pas competir. Actualment, crec que hi ha molts problemes quan implemento l'aprenentatge cooperatiu a l'aula, ja que els i les alumnes més competitius volen competir i per tant, hi ha discussions i faltes de respecte constantment.

Cal destacar que aquest és tot just el tercer any que l'escola està implementant aquesta metodologia i per tant, hi ha una manca de rodatge dels nens i les nenes.

11. Has implementat mai aquesta metodologia a l'aula? Quines són les teves impressions?

Sí. El primer trimestre faig jocs cooperatius amb els diferents cursos de cicle superior i a cicle mitjà preparo reptes gimnàstics cooperatius. A més, també faig algun esport cooperatiu com pot ser el "colpbol".

12. Actualment quines són les teves primeres formacions? O quines formacions t'agradaria realitzar?

Intento estar sempre actiu en l'àmbit de formacions juntament amb en l'altre professor d'educació física. Tot i això, considero que hi ha poques formacions destinades a aquesta matèria des de l'escola.

Fa quatre anys vaig realitzar una formació sobre la gamificació i jocs cooperatius. A més, cada dos anys els especialistes realitzen formacions des de l'escola.

8.3. Graella d'observació

GRAELLA D'OBSERVACIÓ		
Ítems d'observació	Grau d'assoliment indicadors d'avaluació	
	Indicadors d'avaluació	Observacions
Activitats	<ol style="list-style-type: none"> 1. Les activitats segueixen un ordre d'aprenentatge lògic: exploració d'idees prèvies, introducció de nous continguts, estructuració de coneixements, aplicació a la resolució de problemes. 2. Les activitats tenen més d'una possible resposta motriu. 3. Les activitats suposen aplicar coneixements adquirits i fer nous aprenentatges. 4. L'alumnat coneix els objectius de les tasques i els criteris d'avaluació d'aquestes. 5. Durant la sessió es plantegen diferents tipus de tasques per fomentar l'autonomia de l'alumnat: pedagogia del descobriment (tasques no definides), pedagogia de la situació problema (tasques semidefinides) i pedagogia del model (tasques definides). 6. Totes les activitats s'adapten als ritmes dels nens i nenes. 7. En finalitzar la sessió, es fan dinàmiques per tal que els nens i nenes puguin expressar el què han après al llarg de la classe. 8. Es plantegen activitats motivadores pels infants i suposen un repte per a aquests. 	

<p>Metodologia d'ensenyament</p>	<p>9. Es combinen les activitats individuals amb els col·laboratives i/o cooperatives.</p> <p>10. Es preveuen activitats a multinivell.</p> <p>11. Es respecten els diferents ritmes de treball de tot l'alumnat.</p> <p>12. S'utilitzen materials i recursos diversos per a realitzar la sessió d'educació física.</p> <p>13. Els materials i recursos estimulen la curiositat i la creativitat de l'alumnat.</p>	
<p>L'Aprenentatge Cooperatiu</p>	<p>14. Les majoria d'activitats requereixen el treball en equip (ja sigui cooperatiu o col·laboratiu).</p> <p>15. Es formen grups heterogenis tenint en compte les capacitats, habilitats físiques i el gènere de l'alumnat.</p> <p>16. Les activitats requereixen la participació activa de tots els components del grup per tal d'assolir un objectiu comú.</p> <p>17. L'aprenentatge cooperatiu a les sessions d'educació física segueixen les següents característiques (pròpies d'aquesta metodologia):</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> • Interdependència positiva: l'esforç de cada membre del grup és indispensable per tal que es puguin assolir els objectius grupals. • Interacció cara a cara: contacte directe durant la realització de la tasca. • Responsabilitat individual: la implicació de cada membre és fonamental. Per la qual cosa, l'èxit personal és essencial per a complir els objectius. • Processament grupal: compartir, opinar i discutir tots els membres del grup tota la informació recollida per prendre decisions de manera consensuada. • Habilitats socials: els nens i nenes desenvolupen habilitats socials (respectar torns de paraula, escoltar a tots els membres del grup, animar-se, a opinar idees dels altres,...) 	
Actitud del docent	<p>18. Valora l'èxit de cada alumne en relació amb les seves capacitats i habilitats, reconeixent la potencialitat d'aprendre de tots i cadascun d'ells.</p> <p>19. El docent s'adapta constantment a les respostes motrius dels infants modificant les activitats i la planificació sempre que és necessari.</p> <p>20. El docent motiva a l'alumnat i dona feedback sempre que ho considera necessari.</p> <p>21. Utilitza un llenguatge inclusiu referint-se a tot l'alumnat quan parla.</p>	

	<p>22. El docent vetlla per tal que tots els infants doni el màxim dins les seves possibilitats i capacitats.</p> <p>23. El docent crea espais per tal que s'avaluïn entre els infants mitjançant una coavaluació.</p> <p>24. Entén l'error dels infants com a procés d'aprenentatge.</p> <p>25. El docent promou un clima positiu a l'aula.</p> <p>26. Deixa el temps necessari per tal que els nens i nenes esdevinguin aprenents autònoms.</p> <p>27. Realitza una avaluació individualitzada tenint en compte les característiques de cada infant.</p> <p>28. Es mostra actiu, participatiu, dialèctic, comunicatiu per a poder donar resposta a tots els i les alumnes.</p>	
<p>Actitud company i companyes d'aula</p>	<p>29. No hi ha actitud de rebuig per a cap company i companya d'aula.</p> <p>30. S'accepten tots els membres de classe. Així doncs, tots els i les alumnes d'aula participen activament en les sessions.</p> <p>31. Tots els i les alumnes s'integren a l'aula sense que hi hagi present cap diferència de tractament.</p> <p>32. Els i les alumnes no intenten protegir a aquelles persones que són més vulnerables. Bàsicament per no mantenir la distància entre uns i altres.</p>	

8.4. Graella d'observació omplerta

GRAELLA D'OBSERVACIÓ

Ítems d'observació	Grau d'assoliment indicadors d'avaluació	
	Indicadors d'avaluació	Observacions
Activitats	<ol style="list-style-type: none"> 1. Les activitats segueixen un ordre d'aprenentatge lògic: exploració d'idees prèvies, introducció de nous continguts, estructuració de coneixements, aplicació a la resolució de problemes. 2. Les activitats tenen més d'una possible resposta motriu. 3. Les activitats suposen aplicar coneixements adquirits i fer nous aprenentatges. 4. L'alumnat coneix els objectius de les tasques i els criteris d'avaluació d'aquestes. 5. Durant la sessió es plantegen diferents tipus de tasques per fomentar l'autonomia de l'alumnat: pedagogia del descobriment (tasques no definides), pedagogia de la situació problema (tasques semidefinides) i pedagogia del model (tasques definides). 6. Totes les activitats s'adapten als ritmes dels nens i nenes. 7. En finalitzar la sessió, es fan dinàmiques per tal que els nens i nenes puguin expressar el què han après al llarg de la classe. 8. Es plantegen activitats motivadores pels infants i suposen un repte per a aquests. 	<p>3- Les activitats no suposen aplicar coneixements en la majoria de les ocasions. Tot i això, en algun cas (tombarelles), han de recordar el moviment els i les estudiants havien après els altres anys.</p> <p>6- Les activitats s'adapten als ritmes de la majoria dels estudiants. Tot i això, si algun alumne està lesionat, aquest no participa i no s'adapta les tasques a les característiques i necessitats.</p>

<p>Metodologia d'ensenyament</p>	<p>9. Es combinen les activitats individuals amb els col·laboratives i/o cooperatives.</p> <p>10. Es preveuen activitats a multinivell.</p> <p>11. Es respecten els diferents ritmes de treball de tot l'alumnat.</p> <p>13. S'utilitzen materials i recursos diversos per a realitzar la sessió d'educació física.</p> <p>14. Els materials i recursos estimulen la curiositat i la creativitat de l'alumnat.</p>	<p>10- S'intenten adaptar les activitats i/o tasques a les característiques i/o nivells dels i les estudiants. Tot i això, com que estan distribuïts en estacions, hi ha moments que aquests no practiquin.</p> <p>11- Cada estudiant practica segons les seves característiques i nivell.</p>
<p>L'Aprenentatge Cooperatiu</p>	<p>15. Les majoria d'activitats requereixen el treball en equip (ja sigui cooperatiu o col·laboratiu).</p> <p>16. Es formen grups heterogenis tenint en compte les capacitats, habilitats físiques i el gènere de l'alumnat.</p> <p>17. Les activitats requereixen la participació activa de tots els components del grup per tal d'assolir un objectiu comú.</p> <p>18. L'aprenentatge cooperatiu a les sessions d'educació física segueixen les següents característiques (pròpies d'aquesta metodologia):</p>	<p>Durant aquesta sessió no s'ha observat una metodologia d'aprenentatge cooperatiu. Tot i això, en la major part de la classe, l'alumnat estava distribuït aleatòriament en estacions. En aquestes, els alumnes havien de practicar les capacitats físiques de manera individual sense necessitar</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Interdependència positiva: l'esforç de cada membre del grup és indispensable per tal que es puguin assolir els objectius grupals. • Interacció cara a cara: contacte directe durant la realització de la tasca. • Responsabilitat individual: la implicació de cada membre és fonamental. Per la qual cosa, l'èxit personal és essencial per a complir els objectius. • Processament grupal: compartir, opinar i discutir tots els membres del grup tota la informació recollida per prendre decisions de manera consensuada. • Habilitats socials: els nens i nenes desenvolupen habilitats socials (respectar torns de paraula, escoltar a tots els membres del grup, animar-se, a opinar idees dels altres,...) 	<p>l'ajuda dels companys i companyes de grup. Per la qual cosa, la interacció i la motivació entre iguals no eren presents.</p>
Actitud del docent	<p>19. Valora l'èxit de cada alumne en relació amb les seves capacitats i habilitats, reconeixent la potencialitat d'aprendre de tots i cadascun d'ells.</p> <p>20. El docent s'adapta constantment a les respostes motrius dels infants modificant les activitats i la planificació sempre que és necessari.</p> <p>21. El docent motiva a l'alumnat i dona feedback sempre que ho considera necessari.</p> <p>22. Utilitza un llenguatge inclusiu referint-se a tot l'alumnat quan parla.</p>	<p>18- El docent valora l'èxit en alguns moments. Tot i això, aquest està només en una estació i per tant, no pot vigilar a la resta dels grups.</p> <p>20- El docent només està a una estació. Tot i això, aquest proposa</p>

	<p>23. El docent vetlla per tal que tots els infants doni el màxim dins les seves possibilitats i capacitats.</p> <p>24. El docent crea espais per tal que s'avaluïn entre els infants mitjançant una coavaluació.</p> <p>25. Entén l'error dels infants com a procés d'aprenentatge.</p> <p>26. El docent promou un clima positiu a l'aula.</p> <p>27. Deixa el temps necessari per tal que els nens i nenes esdevinguin aprenents autònoms.</p> <p>28. Realitza una avaluació individualitzada tenint en compte les característiques de cada infant.</p> <p>29. Es mostra actiu, participatiu, dialèctic, comunicatiu per a poder donar resposta a tots els i les alumnes.</p>	<p>millores i motiva l'alumnat que està en practicant una de les tasques.</p> <p>26- El professor deixa el temps necessari per tal que els nens i nenes millorin i progressin. Per tant, que aquests esdevinguin autònoms.</p> <p>28- El docent intenta donar resposta a tots els estudiants. Tot i això, en alguns és impossible donar resposta a tothom.</p>
Actitud company i companyes d'aula	<p>30. No hi ha actitud de rebuig per a cap company i companya d'aula.</p> <p>31. S'accepten tots els membres de classe. Així doncs, tots els i les alumnes d'aula participen activament en les sessions.</p> <p>32. Tots els i les alumnes s'integren a l'aula sense que hi hagi present cap diferència de tractament.</p> <p>33. Els i les alumnes no intenten protegir a aquelles persones que són més vulnerables. Bàsicament per no mantenir la distància entre uns i altres.</p>	<p>Hi ha bastantes faltes de respecte durant la sessió. A més, hi ha alguns alumnes que no volen participar per por a fer les tasques davant dels seus companys i companyes.</p> <p>També, hi ha una separació clara entre nens i nenes.</p>

8.5. Aspectes ètics en el desenvolupament del TFG

PART 2: Document de consentiment informat

Dades

Títol del projecte: *Inclusió de l'alumnat a l'àrea d'educació física: Anàlisi d'actituds d'aprenentatge inclusives en un centre educatiu.*

Centre: FEDAC PARECOLLVC

Dades del responsable de l'empresa/institució (nom i cognoms i número de document d'identitat o CIF de l'empresa/institució): *665051349*

Persona que proporciona la informació i full de consentiment (nom i cognoms): *Anna Soler Arumí*

Declaració

1. Declaro que he llegit el Full d'informació a l'empresa/institució sobre l'estudi esmentat.
2. Se m'ha fet el lliurament d'una còpia del Full d'informació al participant i una còpia d'aquest Consentiment informat, datat i signat. Se m'han explicat les característiques i l'objectiu d'aquest estudi, així com els possibles beneficis i riscos.
3. He tingut el temps i l'oportunitat de realitzar preguntes i aclarir dubtes. Totes les preguntes han estat respostes satisfactòriament.
4. Se m'ha assegurat que es mantindrà la confidencialitat de les dades personals que generi l'estudi d'acord amb la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de Protecció de dades personals i garantidels drets digitals i el Reglament general (UE) 2016/679, de 27 d'abril de 2016, de protecció de dades (RGPD).
5. L'empresa/institució atorga el consentiment de manera voluntària i sap que es pot retirar en qualsevol moment d'una part o de la totalitat de l'estudi, sense expressió de causa o motiu, i sense que això comporti cap conseqüència.

Signatura per duplicat (una còpia per a la empresa/institució i una còpia per a l'estudiant)

Data: *10/05/21*

Signatura del participant (EN REPRESENTACIÓ DE FEDAC UIC)

Data:

Signatura de l'estudiant (investigador/a)

10/05/21

PART 2: Document de consentiment informat**Dades**

Títol del projecte Inclusió de l'alumnat a l'àrea d'educació física:
Anàlisi d'actituds d'aprenentatge inclusives en un centre educatiu

Centre FEDAC VAG

Dades del participant (nom i cognoms i número de document d'identitat) _____

Jordi Serra Pou 33943440-V

Persona que proporciona la informació i full de consentiment (nom i cognoms) Anna Soler

Anna

Declaració

1. Declaro que he llegit el Full d'informació al participant sobre l'estudi esmentat.
2. Se m'ha fet el lliurament d'una còpia del Full d'informació al participant i una còpia d'aquest Consentiment informat, datat i signat. Se m'han explicat les característiques i l'objectiu d'aquest estudi, així com els possibles beneficis i riscos.
3. He tingut el temps i l'oportunitat de realitzar preguntes i aclarir dubtes. Totes les preguntes han estat respostes satisfactòriament.
4. Se m'ha assegurat que es mantindrà la confidencialitat de les meves dades personals, d'acord amb la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals i el Reglament general (UE) 2016/679, de 27 d'abril de 2016, de protecció de dades (RGPD).
5. El consentiment l'atorgo de manera voluntària i sé que em puc retirar en qualsevol moment d'unapart o de la totalitat de l'estudi, sense expressió de causa o motiu, i sense que això comporti capconseqüència.

Signatura per duplicat (una còpia per a la persona i una còpia per a l'estudiant)

Data:

20/05/21

Signatura del participant

Jordi Serra

Data:

10/05/21

Signatura de l'estudiant (investigador/a)

anna